

๑๗๕, ๑๗๖

๑๕๔, ๑๕๕

๕.๒

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
ของ
อภิญา เผือกทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม ๒๕๕๐
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕/๕/๒๕๕๐

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ
ของ
อภิญญา เพือกทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2550

อภิญา เมื่อทอง. (2549). *ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา*

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์, อาจารย์ ดร. สุพร ตั้งสมวรพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใน 4 ด้าน คือด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ สาขาวิชา ระดับการเรียนรู้ สถานภาพทางการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในปีการศึกษา 2548 จำนวน 845 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .962 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2. นิสิตชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย
4. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีสถานภาพทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่านิสิตมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

6. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF STUDENTS' OPINIONS TOWARD EDUCATION MANAGEMENT OF
GRADUATE SCHOOL MANAGEMENT AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
APINYA PEUKTHONG

Presented in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2007

Apinya Peukthong. (2005). *A Study of Students' Opinions toward Education Management of Graduate School at Srinakharinwirot University*. Master thesis M.Ed.
(Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Asst. Dr. Achara Whattananarong, Dr. Suwaporn
Tungsomworapongs.

The purposes of this study were 1) to study the opinions of students toward education management of graduate school at Srinakharinwirot University in 4 aspects : curriculum and instruction, instructor, building and facility and the service of graduate school in overall and each aspect 2) to compare the opinions of students toward education management of graduate school at Srinakharinwirot University classified by gender, major field of study, class level, program status and grade point average (GPA). The sample were 845 graduate students who registered in the academic year of 2005. The instrument used for data collection was a five-rating scale questionnaire. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, one way analysis of variance (ANOVA) and Scheffe' s test method.

The results revealed that :

1. The students rated education management in overall and each aspect at a high level, except the aspect of building and facility that was rated at a moderate level.
2. There was no significant difference between the opinions of male and female students on education management in overall and each aspect.
3. There was a significant difference among the opinions of the students studying in different degree programs on education management in overall and each aspect, except the aspect of service of graduate school.
4. There was no significant difference between the opinions of the students studying in different class levels on education management in overall and each aspect, except the aspect of building and facility.
5. There was a significant difference between the opinions of the students studying in different program status on education management in overall. When considered in each aspect, it was found that there was no significant difference in each aspect.
6. There was no significant difference among the opinions of the students having different grade point average on education management in overall. When each aspect was considered, it was found that there was a significant difference between the opinions of the students having low and middle grade point average in the aspects of building and facility and service of graduate school at the level of .05

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ของ

อภิญา เพือกทอง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. รชัญญ์ บุญธิมา)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุวพร ตั้งสมรพงษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุวพร ตั้งสมรพงษ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุดคุ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. สุพร ตั้งสมวรพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ทั้งสองท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตาม แก้ไขปรับปรุง และให้กำลังใจเป็นอย่างดีในการทำปริญญานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู และอาจารย์ ดร.ราชนัย บุญธิมา ซึ่งเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า และได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้เรียบร้อยสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ ดร. อรรณพ โพธิสุข ดร. จารุวรรณ สกุลคู ดร. ราชนัย บุญธิมา และรองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่ง

ขอขอบคุณนิสิตระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ขอขอบคุณรุ่นพี่ และเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา เป็นอย่างสูง รวมทั้งญาติทุกท่านที่ให้กำลังใจตลอดมาในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อภิญญา เผือกทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
ความหมายของการจัดการศึกษา.....	8
การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.....	9
ความหมายของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.....	9
ปรัชญา วัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.....	9
บัณฑิตศึกษา.....	9
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนบัณฑิตศึกษา.....	15
องค์ประกอบของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.....	18
ด้านหลักสูตรและการสอน.....	20
ด้านอาจารย์ผู้สอน.....	26
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์.....	30
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย.....	33
การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
ลักษณะของแบบสอบถาม.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	75
วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	94
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	94
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	95
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก จดหมายเชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจเครื่องมือในการวิจัย.....	104
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	128
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเรียนรู้.....	39
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกสาขาวิชา.....	40
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา.....	40
4 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	46
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	48
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอน เป็นรายชื่อ.....	49
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายชื่อ.....	51
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นรายชื่อ.....	52
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย เป็นรายชื่อ.....	53
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านจำแนกตามเพศ.....	55
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา.....	56
12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการเรียนรู้.....	58
13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา.....	59

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	60
15	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	61
16	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา...	62
17	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	63
18	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	64
19	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ผู้สอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	65
20	การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่.....	66
21	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการเรียน.....	67
22	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา.....	68
23	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	69

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
24 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	70
25 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการบริการของ บัณฑิตวิทยาลัย จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	71
26 การสรุปความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างคนให้มีคุณค่าเป็นที่พึงปรารถนาของสังคมโดยพัฒนาทักษะทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลให้สามารถดำรงชีพได้อย่างเป็นสุข ช่วยเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และช่วยยกระดับมาตรฐานชีวิตของประชาชนในสังคมให้สูงขึ้นด้วยเหตุนี้ โอกาสที่บุคคลจะก้าวหน้าในชีวิตนั้นส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับการศึกษาต่อจนถึงระดับสูงสุดและสำเร็จการศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 1-2) เป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และพัฒนาทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทาง ให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ด้วยเหตุนี้กิจกรรมทางการจัดการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การบริการทางวิชาการ จึงมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันไปด้วย จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่การผลิตบัณฑิตให้มีลักษณะเป็นผู้ใฝ่รู้ เป็นนักวิชาการ นักวิจัย นักวิชาชีพ เป็นการสร้างลักษณะของบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ การกำหนดกิจกรรมทางการจัดการศึกษาที่มุ่งสร้างผลิตองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะและคุณสมบัติเพียบพร้อมสนองความต้องการของประเทศ (งามตา ดันนกุล. 2538 : 8) นอกจากนี้รูปแบบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นวิธีหรือกระบวนการเมื่อนักศึกษาเปลี่ยนผ่านวิธีหรือกระบวนการนี้ไปแล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของตัวนักศึกษาจากการที่ไม่มีความกระหายหรือสนใจที่จะเรียน จะคิด ทำไม่เป็น ไม่มีทักษะ ไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจในสภาพปัญหา ไม่สามารถวิเคราะห์แก้ไขปัญหาได้ แปลผลปัญหาไม่ถูกต้อง มาสู่สถานภาพที่มีทักษะ กระตือรือร้น สนใจที่จะเรียน จะคิด เข้าใจปัญหา สามารถรู้วิธีวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหาได้รู้และเข้าใจแปลผลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2541 : 3)

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการศึกษาในระดับสูง ซึ่งบุคคลที่มีโอกาสได้รับการศึกษาระดับนี้น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของประเทศ แต่เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ได้มีบทบาทมากขึ้นในการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศ ซึ่งการเตรียมคนเพื่อที่จะนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้ คือ การผลิตบุคลากรที่มีความรู้ในระดับสูงที่สามารถเข้าใจและนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างความเจริญ ก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนั้น จำนวนบุคลากรที่ผ่านการศึกษาในระดับสูงได้จะต้องมีจำนวนมากเพียงพอเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี (จรัส สุวรรณเวลา. 2540 : 14)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้เริ่มการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในปีการศึกษา 2499 ณ วิทยาเขต ประสานมิตร โดยการเปิดสอนระดับปริญญาโท เริ่มครั้งแรกในสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ ด้วยความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (ปัจจุบัน คือ สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์) โดยมีคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีรองคณบดี 2 ฝ่ายคือ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและรองคณบดีฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่รับผิดชอบตามที่คณบดีมอบหมาย บัณฑิตวิทยาลัยบริหารงานโดยมีคณะกรรมการ บัณฑิตศึกษาทำหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาและมีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานทางด้านวิชาการ และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541 : 40)

ในปัจจุบันบัณฑิตวิทยาลัยมีการจัดการศึกษา 3 ระดับ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต 2 สาขา คือ การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศและอเมริกันศึกษา ระดับปริญญา มหาบัณฑิต 8 หลักสูตร 58 สาขาวิชา คือ (1) หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มี 28 สาขาวิชา ได้แก่ จิตวิทยาการศึกษา การประถมศึกษา การบริหารการศึกษา การวัดผลการศึกษา จิตวิทยา การแนะแนว การศึกษาผู้ใหญ่ การอุดมศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา จิตวิทยาพัฒนาการ การวิจัย และสถิติทางการศึกษา ศิลปศึกษา การศึกษาปฐมวัย อุดสาหกรรมศึกษา การศึกษาพิเศษ การมัธยมศึกษา ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ พลศึกษา วิทยาศาสตร์การศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ พลศึกษา สุขศึกษา ธุรกิจศึกษา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ (2) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มี 6 สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ (ไทย-เอเชีย) การสอนภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาต่างประเทศ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาษาอังกฤษธุรกิจเพื่อการ สื่อสารนานาชาติ (3) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มี 15 สาขาวิชา ได้แก่ การวิจัยพฤติกรรม ศาสตร์ประยุกต์ เคมีชีวภาพ ชีววิทยา ฟิสิกส์ เคมี ภูมิศาสตร์ สุขศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา : การเป็นผู้ฝึกนักกีฬา การจัดการนันทนาการ ดงวิทยา ปรัทันตวิทยา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ชีวภาพการแพทย์ อนุชีววิทยา การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (4) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มี 2 สาขาวิชา ได้แก่ ทศนศิลป์ มานุษยดุริยางควิทยา (5)หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มี 2 สาขาวิชา ได้แก่ เศรษฐศาสตร์การศึกษา เศรษฐศาสตร์ การจัดการ (6) หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มี 2 สาขาวิชาได้แก่การจัดการ การตลาด (7) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มี 2 สาขาวิชา ได้แก่ วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมเครื่องกล (8) หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มี 1 สาขาวิชา ได้แก่ รัฐประศาสนศาสตร์ ระดับ ดุษฎีบัณฑิต 4 หลักสูตร 17 สาขาวิชา ได้แก่ (1) หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต มี 5 สาขาวิชา ได้แก่ วิจัยและพัฒนาหลักสูตร การบริหารการศึกษา พัฒนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา การอุดมศึกษา การทดสอบและวัดผลการศึกษา (2) หลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตมี 1 สาขาวิชา ได้แก่ การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ (3) หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต มี 2

สาขาวิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ศิลปวัฒนธรรมวิจัย (4) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มี 2 สาขาวิชา ได้แก่ อนุชีววิทยา ชีวภาพการแพทย์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547 : ออนไลน์)

การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องมีการร่วมมือของทุกฝ่ายที่จะส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบหลายส่วนเกี่ยวเนื่องกัน โดยจะต้องพิจารณาความเหมาะสมในด้านต่างๆ เช่น ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อที่จะให้การจัดการศึกษาดังกล่าวได้ตรงตามวัตถุประสงค์และบรรลุจุดมุ่งหมายสามารถพัฒนานิสิตในด้านต่างๆ ทั้งทักษะทางด้านการคิด การทำงาน ด้านบุคลิกภาพเพื่อออกไปเป็นผู้นำในด้านต่างๆ ของสังคมและประเทศชาติต่อไป

จากการสัมภาษณ์นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ทางด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย พบว่า

1. ด้านหลักสูตรและการสอน หลักสูตรต่างๆ ยังเน้นความสำคัญที่รายวิชาไม่สามารถนำมาบูรณาการกันได้ ควรปรับปรุงให้หลักสูตรมีความทันสมัย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (อดุล นาคะโร. 2547 : สัมภาษณ์.) ในบางสาขาวิชาและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยควรมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาในด้านสถิติและการทำวิจัยให้ลึกซึ้งเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถทำวิจัยได้อย่างถูกต้อง (ไฉไลรัตน์ รูปชัยภูมิ. 2547 : สัมภาษณ์.)

2. ด้านอาจารย์ผู้สอน บรรยายภาคในการเรียนส่วนใหญ่เป็นทางการ อาจารย์บางท่านไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ทำให้นิสิตเครียดกับการเรียน และไม่กล้าที่จะปรึกษาปัญหาการเรียนในส่วนวิธีการสอนส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นค่อนข้างน้อย การใช้สื่อการสอนไม่มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่ใช้แต่แผ่นใส บางวิชาที่ควรให้ฝึกทักษะการปฏิบัติแต่ก็ไม่เน้นการปฏิบัติแต่เน้นในทฤษฎีมากกว่า เช่น วิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (ไฉไลรัตน์ รูปชัยภูมิ. 2547 : สัมภาษณ์.)

3. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ บริเวณสถานที่ของมหาวิทยาลัยค่อนข้างคับแคบ เนื่องจากตั้งอยู่ใจกลางเมือง ห้องที่ใช้เรียนยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนของนิสิต ห้องเรียนมีความคับแคบจนไม่สามารถดำเนินการเรียนการสอนที่เป็นกลุ่มใหญ่ หรือรายวิชาที่มีการสัมมนาได้ (อดุล นาคะโร. 2547 : สัมภาษณ์.) ในส่วนของ สภาพของห้องเรียนเก่าและมีวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุด เช่น ตู้เก็บเอกสาร โต๊ะ เก้าอี้ ห้องปฏิบัติการเฉพาะทางยังมีไม่เพียงพอ ต้องไปยืมคณะ หรือหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเพื่อใช้ในการเรียน จำนวนคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต และการนำเสนอรายงานหรือผลงานของนิสิตจะไม่มีอุปกรณ์ที่ทันสมัย (ลักขณา คมขำ. 2547 : สัมภาษณ์.) ไม่มีห้องหรือสถานที่สำหรับนิสิตที่จะใช้ทำงานหรือฝึกงาน ในส่วนของ ห้องน้ำบางแห่งไม่สะอาด เช่นบริเวณชั้น 1 ของห้องสมุด และห้องน้ำบริเวณโรงอาหารมีกลิ่นรบกวน โรงอาหารคับแคบจำนวนโต๊ะไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิต (ไฉไลรัตน์ รูปชัยภูมิ. 2547 : สัมภาษณ์.)

4. ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย พบว่า ส่วนพื้นที่ในการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัยไม่เป็นสัดส่วน คับแคบ ทำให้นิสิตไม่ได้รับความสะดวกเมื่อมาติดต่อ (ลักขณา คมขำ. 2547 : สัมภาษณ์.) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ไม่สุภาพ เจ้าหน้าที่บางคนไม่เต็มใจในการให้บริการ มีการเลือกปฏิบัติ และพูดจาไม่สุภาพในการให้คำแนะนำแก่นิสิตที่มาใช้บริการ รวมทั้งการทำป้ายแนะนำในการกรอกข้อมูลของนิสิตในการติดต่อเพื่อขอเอกสารต่าง ๆ มีน้อยและอธิบายไม่ชัดเจน (จิตติมา เจือไทย. 2547 : สัมภาษณ์.) ระบบงานข้อมูลนิสิตยังไม่สามารถ Online ต่อไปยังหน่วยงานอื่น เช่น การยืมหนังสือของหอสมุดกลาง การสอบภาษาต่างประเทศ การสอบพิเศษ ยังต้องให้ความสำคัญกับใบเสร็จรับเงิน ซึ่งทำให้ไม่สะดวกและมีปัญหามากถ้าหากนิสิตทำใบเสร็จหาย (ไฉไลรัตน์ รูปชัยภูมิ. 2547 : สัมภาษณ์.)

จากปัญหาดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังงานวิจัยนี้จะทำให้ทราบความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถจัดการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและสามารถช่วยแก้ปัญหาของนิสิตได้ตรงตามความต้องการซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการพัฒนาให้มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน และพัฒนาให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของสังคม และทำให้การจัดการศึกษาของสถาบันประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวม และในแต่ละด้าน โดยจำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ระดับการเรียนรู้ สถานภาพทางการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัย ในส่วนของการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องต่อนิสิตมากที่สุด โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของนิสิต เพื่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพจนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2548 จำนวน 5,570 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรอิสระได้แก่

1.1.1 เพศ จำแนกเป็น

1.1.1.1 เพศชาย

1.1.1.2 เพศหญิง

1.1.2 สาขาวิชา แบ่งเป็น

1.1.2.1 สาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์

1.1.2.2 สาขาวิชาศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์

1.1.2.3 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์

1.1.2.4 สาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์

1.1.2.5 สาขาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ

1.1.3 ระดับการเรียน แบ่งเป็น

1.1.3.1 ระดับปริญญาโท

1.1.3.2 ระดับปริญญาเอก

1.1.4 สถานภาพทางการศึกษา แบ่งเป็น

1.1.4.1 นิสิตภาคปกติ

1.1.4.2 นิสิตภาคพิเศษ

1.1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) แบ่งเป็น

1.1.5.1 ผลการเรียนระดับต่ำ

1.1.5.2 ผลการเรียนระดับปานกลาง

1.1.5.3 ผลการเรียนระดับสูง

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีผลต่อการเรียนรู้ ประสบการณ์และแสดงความรู้สึกในลักษณะ ชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ฟังพอใจ

ไม่พึงพอใจ สามารถวัดออกมาเป็นคะแนนได้ ในการวิจัยนี้หมายถึงความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ให้และรับความรู้ การปรับเปลี่ยนประสบการณ์และการสร้างทัศนคติ การพัฒนาความคิดโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ ในการวิจัยนี้หมายถึง การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรและการสอน หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ความเหมาะสมของหลักสูตร การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย การจัดเนื้อหาวิชาและความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา การวัดและการประเมินผล

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึง ความรู้ความสามารถในการสอนของผู้สอน วิธีสอนการจัดการชั้นเรียน บุคลิกภาพของผู้สอน รูปแบบการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน การจัดทำเอกสารประกอบการสอน การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน

2.3 ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง อาคารสถานที่ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษา ได้แก่ ความเพียงพอของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสุขา โรงอาหาร และบริเวณพักผ่อนหย่อนใจ การจัดตกแต่งและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในบริเวณอาคารรวมทั้งสภาพ แสง เสียง และสิ่งอื่น ๆ

2.4 ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย หมายถึง การบริการของหน่วยงานที่บัณฑิตวิทยาลัยซึ่งทำหน้าที่ในการประสานงานการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา รวมถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดตารางสอน การสอบภาษาต่างประเทศ การสอบประมวลความรู้ การจ่ายค่าลงทะเบียนเรียน การประกาศผลการเรียน การทำปริญญานิพนธ์ เป็นต้น

3. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา ในการวิจัยนี้หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ระดับบัณฑิตศึกษา เฉพาะนิสิตระดับปริญญาโท และนิสิตระดับปริญญาเอก ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา 2548

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average : GPA) ในการวิจัยนี้หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนิสิตผู้ที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2548 ซึ่งสามารถแบ่งได้ ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ได้แก่ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระหว่าง 3.68 - 4.00 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง ได้แก่ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระหว่าง 3.34 - 3.67 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ได้แก่ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระหว่าง 3.00 - 3.33

5.สาขาวิชา ในการวิจัยนี้ หมายถึง สาขาวิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งเป็นสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ได้แก่ หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ศ.ม.) บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) และรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชาศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์ ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ ได้แก่หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วศ.ม.) สาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์ ได้แก่ หลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศศ.ด.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ - วิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่หลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและใน แต่ละด้านแตกต่างกัน
2. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. นิสิตที่มีระดับการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
4. นิสิตที่มีสถานภาพทางการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน
5. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาคำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยจำแนกสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ ความหมายของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา องค์ประกอบของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

ความหมายของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษา เป็นกระบวนการให้และรับความรู้และประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง การอบรมปลูกฝัง ค่านิยม การถ่ายทอดศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคม การพัฒนาความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมมีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ (ปรัชญา เวสารัชช์. 2545 : 4) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ คือ ให้อิทธิพลผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 23) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (มาตรา 24) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 72) โดย การกำหนดบทบาทของสถานศึกษา ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดการศึกษาดังนี้คือ การวางแผน จัดทำหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดและบริหารชั้นเรียน จัดและดูแลรักษาอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ บริหารงานวิชาการ การเงิน บริหารงานบุคลากรนอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ (ปรัชญา เวสารัชช์. 2545 : 47)

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้สอน และบุคลากรการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม เนื้อหาสาระ บรรยากาศสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ความหมายของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการจัดศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีโดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติการริเริ่มการพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ ส่วนการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทาง ให้มีความชำนาญมากขึ้นเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการโดยเฉพาะการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้ และเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 12-13) นอกจากนี้ สุชาติ เมืองแก้ว (2538 : 1) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไว้ว่า การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้น เป็นการศึกษาในระดับต่อจากปริญญาตรี โดยผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโทหรือปริญญาเอก หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามักจะประกอบด้วย สาขาวิชาเฉพาะ (Specialized Course) และสาขาวิชาการขั้นสูง (Advanced Course) ซึ่งมุ่งที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ลึกในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งหรือ 2-3 สาขาวิชา รวมทั้งการศึกษาวิจัยด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานวิจัยเฉพาะสาขา ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของอดุลย์ วิริยเวชกุล (2541 : 4) ที่กล่าวว่า การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึงภายหลังระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณวุฒิ หรือปริญญาที่มีระดับสูงขึ้น ในประเทศไทย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายความว่าการศึกษาเพื่อคุณวุฒิที่มีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น ดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต วุฒิปัตถะ ในสาขาวิชาชีพต่างๆ ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง เป็นต้น

ปรัชญา วัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของบัณฑิตศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยหลักสากลมีแนวคิดจากรูปแบบการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยแบบเยอรมันที่เน้นการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการวิจัยหรือเรียกกันว่าเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย (The research university) ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้มีการบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่และสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งเป็นแนวคิดต้นแบบของการพัฒนาการจัดการศึกษาในระบบบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ในระยะต่อมา บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนแปลงไป โดยนอกจากจะมุ่งภารกิจในการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการวิจัย

เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ อันเป็นการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการแล้ว ยังจะต้องมีการนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนและสังคมอีกด้วย ซึ่งเป็นการขยายบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในด้านการให้บริการแก่ชุมชนที่จะส่งผลให้ชุมชนและสังคมมีการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้าต่อไป สำหรับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในปัจจุบัน การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะเป็นการศึกษาที่ตึงเครียด ลึกซึ้ง เพื่อเพิ่มความชำนาญพิเศษ เป็นกระบวนการถ่ายทอดพลังความคิด สืบเสาะ แสวงหาวิชาการที่บริสุทธิ์และพัฒนาบุคคลเพื่อให้ความเป็นเลิศทางสติปัญญา เป็นนักแสวงหาข้อมูล เป็นนักคิด นักทำ เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงในข้อมูลต่าง ๆ (สุนน อมรวิวัฒน์. 2523 : 45-65)

ทบวงมหาวิทยาลัย. (2543 : 25) ได้กำหนดปรัชญาในระดับบัณฑิตศึกษาไว้ว่า เน้นการพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการกำลังคนระดับสูงในสาขาวิชานั้นๆ
2. เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยอาศัยผลการวิจัยค้นคว้าเป็นปัจจัยสำคัญ และส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการในระดับสูงและเป็นผู้มีจริยธรรม
4. ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยหรือสถาบันนั้นๆ ได้เปิดสอนในชั้นปริญญาตรี โดยมีผลงานจัดโดยคณะกรรมการจากภาควิชาต่าง ๆ
5. ส่งเสริมหลักสูตรที่ประกอบด้วยสาขาต่าง ๆ จัดโดยคณะกรรมการจากภาควิชาต่าง ๆ
6. ส่งเสริมหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะของสถาบันที่ตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
7. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตอาจารย์มหาวิทยาลัยและนักวิชาการชั้นสูงขั้นบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศ

ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542 : 5-9) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ในด้านของจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเป้าหมายไว้ดังนี้คือ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะสาขาวิชาชีพเฉพาะทาง (specialization) ให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้นมุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการโดยเฉพาะการค้นคว้าวิจัย (research oriented) และพัฒนาองค์ความรู้ เป็นการศึกษาที่

มุ่งเน้นเรื่องวิชาชีพโดยเฉพาะ (professionalization) หรือเพื่อผลิตนักวิชาชีพชั้นสูงหรือผู้ชำนาญการในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ และเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างนักวิชาการที่มีความสามารถทางวิชาการในระดับสูง (scholarship) เพื่อเป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาของตนได้ (วิจิตร ศรีสอาน. 2525 : 2-17)

ในช่วงเทคโนโลยีและในยุคของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนับตั้งแต่ปี 2500 เป็นต้นมา การอุดมศึกษาจึงมีความหลากหลายทั้งในด้านหน่วยงานที่จัดประเภทของการจัดรูปแบบและเนื้อหาสาระของการจัด ทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การบริหารและการจัดการ ตลอดจนกลุ่มคนผู้รับบริการ ทั้งนี้การอุดมศึกษาได้มุ่งเพื่อการผลิตกำลังคนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นสำคัญ ให้โอกาสและเสรีภาพแก่นักศึกษาในการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงและทดสอบเนื้อหาทางวิชาการเป็นการเริ่มต้นใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามลำพังเป็นการให้ใช้วิธีการค้นคว้าโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นการฝึกหัดให้มีนิสัยรู้จักคิด แสดงความคิดเห็น มีความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ มีเหตุผล ดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างมีระเบียบแบบแผน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 12-13) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของอดุลย์ วิริยเวชกุล (2540 : 10) ที่ได้กล่าวว่า ความเหมาะสมที่เป็นเครื่องกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนและดัชนีบ่งชี้ความมีคุณภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คือ

1. ความเป็นนักวิจัยมืออาชีพ (Professional Researcher) คือ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และมีความทันสมัย ในงานวิจัยต่างๆใช้เทคนิคที่เหมาะสมในขอบข่ายของงานวิจัยมีความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย มีความสามารถในการเสนอผลงาน
2. มีทักษะการวิจัย (Research Skill) คือ สามารถให้คำนิยามในการวิจัย ปัญหา และการแก้ปัญหาการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ การแปลผลและสรุป
3. มีการเรียนรู้เพื่อทักษะ (Learning of Skill) ซึ่งได้มาโดยการปฏิบัติ และ/หรือฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมากกว่าที่จะได้มาจากการเรียนรู้วิชาใด วิชาหนึ่งอย่างโดดๆ โดยเฉพาะการได้มาโดยวิธีปฏิบัติ หมายถึงการกระทำตามคำแนะนำของผู้ควบคุม และเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ โดยปกติก็จะถือว่าเมื่อได้ทำการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ และผ่านการทดสอบวิทยานิพนธ์ครบถ้วนอย่างถูกวิธีสมบูรณ์แล้วจนถึงได้รับอนุมัติปริญญา

ในส่วนของคุณลักษณะของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษานี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะไว้ดังนี้ วินัย วีระพัฒนานนท์ (2543. :24-35) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องมีลักษณะในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้นำในสังคมและสามารถชี้นำแก่สังคมและชุมชนได้รวมทั้งเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมให้แก่ชุมชน ประเทศและโลก ตลอดจนเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตให้แก่บุคคลและครอบครัว
2. การมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถออกไปช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชุมชน ประเทศ และโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีส่วนช่วยใน

การพัฒนาบุคคล การศึกษา สิ่งแวดล้อม การเมือง และการเผยแพร่ข่าวสารและสาระความรู้ให้แก่ผู้อื่น

3. การดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ประเทศ ภูมิภาคและของโลกได้ และสามารถนำวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาประยุกต์ใช้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

4. การสร้างความรู้และพัฒนาการนำไปใช้ปฏิบัติ การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่ให้ตนเอง และสร้างความรู้ใหม่ให้แก่สังคม รวมทั้งการรู้จักนำความรู้ใหม่ที่ได้ไปใช้สำหรับตนเอง ชุมชน ประเทศ ภูมิภาค และโลกได้อย่างเหมาะสม

5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความตระหนักและรับผิดชอบที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งรู้จักและใช้ทักษะในการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ความรู้และวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6 การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ การพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ การรู้จักตนเอง การไม่เบียดเบียนผู้อื่นและเป็นที่พึ่งให้กับผู้อื่น และรู้จักการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ

7.การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ละเว้นการประพฤติชั่ว ดำรงตนอยู่ในความดีงามและรู้จักการปฏิบัติงานบนพื้นฐานทางจริยธรรมของวิชาชีพ

8.การเป็นผู้มีวัฒนธรรมสันติ การพัฒนาให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าวัฒนธรรมสันติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้ร่วมงาน และผู้อื่นในชุมชน สังคม ประเทศ ภูมิภาค และโลกได้ รวมทั้งสามารถสร้างสรรค์วัฒนธรรมสันติและมีบทบาทที่จะให้สมาชิกของชุมชนและสังคม ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

9.การเป็นผู้มีความทันสมัยและมีวิสัยทัศน์ การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ รู้เท่าทันต่อความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรวม ติดตามข่าวสารและรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและเหตุการณ์ รวมทั้งเป็นผู้มองการณ์ไกลทั้งเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัวออกไป

10. การเป็นผู้มีความรู้ลึกและกว้าง การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษาอย่างลึกซึ้งทั้งในเชิงเนื้อหาสาระ การนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและรู้จักประเมินคุณค่าของความรู้ในสาขาที่ศึกษา ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงสาระความรู้ทั้งหลายเข้าด้วยกันได้อย่างกว้างขวาง และมองเห็นคุณค่าของการประสมประสานความรู้ในสาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

11. การเป็นผู้มีปัญญา การพัฒนาให้ผู้เรียนมีสติปัญญา รู้จักการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การมีเหตุผล และการคิดอย่างเป็นอิสระปราศจากการครอบงำ และการรู้แจ้งในความจริงแห่งความรู้ และการนำความรู้มาใช้ประโยชน์แก่ตนเองและแก่การทำงานได้อย่างยั่งยืน

12. การเป็นผู้ใฝ่รู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ อยู่เสมอ มีความรู้สึกไวที่จะรับความรู้ใหม่ และรู้จักการใช้วิจารณ์ญาณในการวินิจฉัยข้อมูล ความรู้

และเหตุการณ์โดยรวมอย่างสม่ำเสมอ

13. ความสามารถในการใช้ภาษา การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาของตนเอง (ภาษาไทย) ทั้งการพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนการประมวล ความรู้และข้อมูลมาใช้ในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ภาษาที่ 2 โดยเฉพาะภาษาอังกฤษมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้

14. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงความรู้ ข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการใช้เพื่อเก็บรักษาข้อมูล ข่าวสารและการติดต่อสื่อสารกับคนอื่นได้

15. ความเป็นประชาธิปไตย การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นประชาธิปไตยด้วยการรู้จักทำงานร่วมกับผู้สอน รู้จักการสรุปและประมวลความรู้ความคิดเห็น และมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบการปกครองประชาธิปไตย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจรัส สุวรรณเวลา (2545 : 54) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของบัณฑิต คือ สามารถใช้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันเชิงธุรกิจ และอุตสาหกรรม ได้ใช้กระบวนการทางธุรกิจเป็นประโยชน์โดยไม่ตกเป็นทาสของระบบธุรกิจ ไม่ถูกกระแสวัตถุนิยม บริโภค และการแข่งขันมากำกับชีวิตของตนในฐานะบัณฑิตโดยยังคงรักษา จุดยืนของความคิด มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพไว้ได้ ใน ซึ่งสอดคล้องกับ ทศณะของอดุลย์ วิริยะเวชกุล (2541 : 14) ที่ได้ให้ความเห็นไว้ว่า คุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ มหบัณฑิตและคณาจารย์บัณฑิตที่ผ่านการศึกษาจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษาต่าง ๆ ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้คือ มีความกระตือรือร้นและความสนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ความสามารถในการเสนอผลงานทางวิชาการ ความสามารถในการจัดการเรียน การสอน ความสามารถในการสอน ความสามารถเชิงวิจารณ์บนพื้นฐานวิชาการและเหตุผล ความสามารถในการคิดเชิงวิฤต (Critical thinking) และการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) ความรอบรู้ในศาสตร์อื่น ๆ และความรู้ทั่วไปเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น หรือทำงาน เป็นทีม มีคุณธรรม วัฒนธรรม และอารยธรรม ซึ่งสุนน อมรวิวัฒน์ (2530 : 17) ได้กล่าวเนื่องในการ ปฐมนิเทศนิสิตใหม่ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า สถาบันอุดมศึกษาที่ประสบ ความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตนั้น จะต้องแสดงว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีคุณสมบัติ นักวิชาการ 7 ประการ คือ

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต้องรู้ลึก รู้รอบ
2. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต้องรู้จักค้นคว้า และคิดวิเคราะห์
3. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต้องรู้ซึ่งและสามารถแสดงออกให้ปรากฏ
4. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต้องสามารถนำหลักวิชาไปประยุกต์ใช้ได้
5. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต้องมีความฉับไวและคล่องตัว
6. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต้องไม่ยึดติดอดีต

7. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต้องมีคุณธรรมนักวิชาการ

นอกจากนี้จรัส สุวรรณเวลา (2545 : 53 – 56) ได้จัดกลุ่มของคุณสมบัติของบัณฑิตไว้ดังนี้

1.กลุ่มคุณลักษณะด้านวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแต่ละวิชาชีพก็ย่อมมีความแตกต่างกันได้ โดยที่บางวิชาชีพมีการรับรองตามกฎหมาย ให้มีสิทธิเพิ่มเติมเป็นพิเศษเหนือประชาชนทั่วไป ข้อกำหนดด้านวิชาชีพจึงเป็นข้อกำหนดที่พึงมีในการรับสิทธิตามกฎหมายจากรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่รัฐจะมอบหมายให้วงการวิชาชีพนั้นๆ ดูแลกันเอง โดยดูว่ามีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะได้รับสิทธิ และดูแลให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2.กลุ่มความเป็นนักวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติม และคงความเป็นนักวิชาการไว้ตลอดไป ทั้งนี้ต้องมีนิสัยใฝ่รู้กำกับอยู่ด้วย จึงจะสามารถเป็นนักวิชาการได้ และมีความสามารถทางภาษาวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้นักวิชาการยังมีจรรยาบรรณ หรือศีล ของนักวิชาการอันพึงรักษา ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่กล่าวเท็จ ไม่เอาสมบัติของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นของตน และใช้วิชาการในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ไม่ใช้ก่อให้เกิดโทษ หรืออันตรายต่อสังคม และต่อตนเอง

3.กลุ่มกระบวนการความคิด ตั้งแต่การมีวิจารณ์ญาณ สามารถตีค่าสิ่งต่างๆ ได้ และใช้ข้อมูลข้อเท็จจริงได้อย่างเหมาะสม สามารถคิดเป็น

4.กลุ่มกระบวนการความคิด และปรับตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยมีวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนวัตกรรม สามารถสร้างงานของตนเองได้ เรียกได้ว่าทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาเป็น

5.กลุ่มความเป็นพลเมืองดีของประเทศ ภูมิภาคและของโลก โดยมีค่านิยมความเชื่อที่ถูกต้องสมฐานะทั้งทางด้านสังคมและมนุษยธรรม เช่น สันติภาพ ความยุติธรรมในสังคม เสรีภาพเสมอภาค และเอกภาพ อันเป็นเครื่องกำกับพฤติกรรมให้สามารถใช้ความรู้และสมรรถนะไปในทางที่ถูกที่ควร สามารถยืนหยัดในหลักการเป็นที่พึงของสังคมได้กลุ่มคุณธรรม จริยธรรมตามสมควรแก่ฐานะของผู้ได้รับการศึกษาดี โดยสอดคล้อง กำกับอยู่ในพฤติกรรมทุกด้าน ทั้งกาย วาจา และใจ

โดยที่คุณลักษณะของบัณฑิตมีมากมายหลายด้านหลายประการ ความสามารถในการเลือกและจัดให้เกิดขึ้นตามที่เป็นไปได้ก็เป็นความหวังอันสูงสุด บัณฑิตในอุดมคติจึงมีความหลากหลายแล้วแต่สถาบันจะตั้งเป้าประสงค์ไว้ ความเป็นตัวของตนเองของบัณฑิตก็เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้น ภายในกรอบเป้าประสงค์ของสถาบัน บัณฑิตในสถาบันแต่ละคนต้องมีวิสัยทัศน์และตั้งเป้าประสงค์ของตนที่แตกต่างจากผู้อื่นๆ ได้ จุดสำคัญคือความพยายามมุ่งมั่นไปสู่สิ่งที่ดี ที่พึงประสงค์ คือ ความเป็นอิสระของตน พึ่งตนเองได้ ดังนั้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตจึงหมายถึง คุณภาพตามที่คุณเรียน ผู้สอน สถาบันการศึกษา วงวิชาการ และสังคม ตั้งความหวังไว้

(จรัส สุวรรณเวลา. 2545 : 56)

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาคือการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโทหรือปริญญาเอก หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจะประกอบด้วยสาขาวิชาเฉพาะและสาขาวิชาชั้นสูง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะสาขาวิชาชีพเฉพาะทางให้มีความชำนาญมากขึ้นและมีความก้าวหน้าทางวิชาการโดยเฉพาะการค้นคว้าวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ มุ่งสร้างนักวิชาการที่มีความสามารถในทางวิชาการระดับสูงเป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาของตนและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะจัดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาภายใต้การบริหารงานของหน่วยงานที่เรียกว่า “บัณฑิตวิทยาลัย” (Graduate School) โดยบัณฑิตวิทยาลัยจะเป็นผู้กำหนดนโยบายและมาตรฐานการศึกษา การเรียนการสอนจะดำเนินงานในภาควิชาของแต่ละคณะ มหาวิทยาลัยบางแห่ง งานบัณฑิตศึกษาอาจจัดแยกออกต่างหากจากบัณฑิตวิทยาลัย (สุชาติ เมืองแก้ว. 2538 : 1)

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐนั้น ส่วนใหญ่มีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจำแนกออกได้เป็น 2 รูปแบบ (สุชาติ เมืองแก้ว. 2538 : 1) คือ

รูปแบบที่ 1 จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยซึ่งเป็นหน่วยงานมีฐานะเทียบเท่าคณะ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประสานงานและสนับสนุนให้ความสะดวกในการจัดการศึกษา การวิจัย แก่คณะภาควิชาที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา รายละเอียดของการดำเนินงานจะแตกต่างกันไปตามมหาวิทยาลัยหรือสถานภาพการจัดตั้ง บัณฑิตวิทยาลัยนี้ บางแห่งอาจจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันที่ดำเนินงานในลักษณะนี้ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เนื่องจากเป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานการจัดองค์กรภายในบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง จึงแบ่งส่วนงานออกเป็นสำนักงานเลขานุการหรือสำนักงานคณบดีเท่านั้น ยกเว้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แบ่งส่วนงานออกเป็น สำนักงานคณบดี ฝ่ายวิจัยและประเมินผลและฝ่ายวิชาการและแผนงาน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ แบ่งส่วนงานออกเป็นสำนักงานคณบดี

ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายวางแผนพัฒนาและวิจัย

รูปแบบที่ 2 เป็นวิธีการดำเนินการเหมือนการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คือ ภาควิชาและคณะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนการวิจัย โดยมี คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำสถาบันเป็นผู้ดูแลควบคุมเกี่ยวกับมาตรฐานทางวิชาการ เช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) โครงการ จัดตั้ง “บัณฑิตวิทยาลัย” ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงและสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ได้รับการพิจารณาให้บรรจุในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เสนอรูปแบบการจัดหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่มี หลักสูตรเป็นสหวิชาการ (Interdisciplinary / Multidisciplinary) ในอีกรูปแบบหนึ่งโดยขอจัดตั้ง วิทยาลัยสหวิชาการ ทำหน้าที่บริหารการจัดการศึกษาหลักสูตรเชิงสหวิชาการ เพื่อให้สามารถระดม ทรัพยากรกำลังคนทางด้านวิชาการจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมการจัดการศึกษาในโปรแกรม หลักสูตรต่าง ๆ ได้ๆ และหากหลักสูตรใดมีความต้องการลดลงก็สามารถที่จะงดการผลิตและหันไป ผลิตในสาขาอื่นๆ ที่สอดคล้องกับทิศทางของการพัฒนาประเทศโดยมีการแบ่งส่วนงานออกเป็น สำนักงานเลขานุการ ฝ่ายวิชาการและวิจัย ฝ่ายบริการการศึกษา

คณะกรรมการกลั่นกรองแผนงานโครงการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) ได้มีมติสนับสนุนให้จัดตั้ง สหวิชาการในแผนฯ 7 ได้ โดยให้มีการประเมินผลทั้งรูปแบบการบริหารและผลผลิต หากผล การประเมินไม่เป็นที่น่าพอใจก็อาจจะยุบเลิกไป พร้อมทั้งมีข้อสังเกตว่าไม่ควรแบ่งส่วนราชการ ออกเป็นภาควิชาและไม่ควรมีบุคลากร สาย ก ประจำในหน่วยงานนี้ ส่วนชื่อที่เหมาะสมของ หน่วยงานควรหรือไม่ที่จะใช้ชื่อตามวิธีการ ซึ่งในรูปแบบนี้มีข้อดี คือ แต่ละคณะสามารถพัฒนาไปใน ทิศทางของตนเองได้เต็มที่ มีอิสระทางวิชาการ จะก้าวหน้าหรือถอยหลัง ก็รับผิดชอบด้วยตนเองแต่ มีปัญหาในแง่ของการต่อรองกับหน่วยงานภายนอก และถ้าไม่มีนโยบายที่แน่ชัดจะทำให้โปรแกรมมี ลักษณะกระจายได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อุดุลย์ วิริยเวชกุล (2538 : 63-64) ที่ได้ระบุถึงรูปแบบการจัด โปรแกรมการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังนี้

รูปแบบแรก คือ ระบบที่มี “ คณะบัณฑิตวิทยาลัย” (Faculty of Graduate Studies หรือ Graduate School) ที่นิยมใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาและในประเทศอื่นที่มีการศึกษาระดับบัณฑิตที่ คล้ายคลึงกับที่ใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น ระบบบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย โดยมหาวิทยาลัย จอร์นส์ ฮอปกินส์ ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นมหาวิทยาลัยแรกที่ได้จัดตั้งระบบบัณฑิตวิทยาลัย ขึ้น ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นหน่วยงานที่สำคัญดูแลการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาก็คือ “บัณฑิตวิทยาลัย” ซึ่งมหาวิทยาลัยจะกำหนดหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยให้มีหน้าที่ในการ ประสานงาน พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2530 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของคณะบัณฑิต วิทยาลัยไว้ดังนี้

1. อำนาจความสะดวกในขั้นตอนต่างๆของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

- 2.การจัดทำข้อกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านกระบวนการเรียนการสอน
- 3.การควบคุมและประกันคุณภาพในมหาวิทยาลัยที่มีหลายคณะและมีการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในหลายหลักสูตร คุณภาพของบัณฑิตและคณาจารย์บัณฑิตที่ได้มาตราฐานนับได้ว่ามีความสำคัญที่สุด การมีบัณฑิตวิทยาลัยที่มีบุคลากรของตนเองรองรับอยู่โดยตรงนั้นจะสามารถดำเนินการในจุดนี้ได้ดีกว่าการบริหารงานบัณฑิตศึกษาในรูปแบบสองที่เป็น"คณะกรรมการ"
- 4.ความริเริ่มให้มีบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาใหม่ๆ นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่บัณฑิตศึกษาภายใต้คณะบัณฑิตวิทยาลัยจะสามารถริเริ่มให้เกิดได้ดีกว่าในรูปแบบคณะกรรมการ
- 5.การประสานงานในด้านการเรียนการสอนซึ่งนับเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของบัณฑิตวิทยาลัย เช่นในเรื่องของรายวิชาแกนของหลักสูตรและนอกมหาวิทยาลัยที่บัณฑิตวิทยาลัยควรมีหน้าที่ประสานงานให้ความสะดวก
- 7.งานด้านการสนับสนุนก็จะเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่บัณฑิตวิทยาลัยสามารถทำได้ดีกว่าคณะกรรมการ เช่น งานสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากร งานสนับสนุนด้านโสตทัศนูปกรณ์ ตลอดจนงานด้านห้องสมุดและสารสนเทศ

จากข้อความข้างต้นกล่าวโดยสรุปว่า บัณฑิตวิทยาลัยจะมีฐานะเป็นหน่วยงานกลางประสานงานดูแลด้านการกำหนดนโยบาย มาตรฐานการศึกษา การหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย เพื่อให้การจัดการด้านบัณฑิตศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาที่จะทำให้การเรียนโดยทั้งนี้ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะมุ่งสร้างความรู้ และความชำนาญเฉพาะสาขาขึ้น

รูปแบบที่สอง คือ ระบบ "คณะกรรมการ" เป็นระบบที่นิยมใช้กันในบัณฑิตศึกษาในประเทศยุโรปตะวันตกและประเทศออสเตรเลียในระบบนี้การควบคุมและการบริหารงานวิทยาลัยบัณฑิตศึกษานั้น จะมีคณะกรรมการประจำในระดับมหาวิทยาลัยที่ทำหน้าที่คล้ายกับคณะบัณฑิตวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา คณะกรรมการนี้จะไม่มีบุคลากรของตนเอง แต่จะใช้บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสำนักงานอธิการบดีเป็นผู้ปฏิบัติงาน กองหรือหน่วยงานในสำนักงานอธิการบดี หรือ Registrar 'office คณะกรรมการชุดนี้จะมีรองอธิการบดีผู้หนึ่งหรือบุคคลอื่นที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานคณะกรรมการและจะมีสมาชิกของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนหน่วยงานสาขาวิชา และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นกรรมการ (อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2538 : 63-64) และในช่วงการพัฒนาการศึกษาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ในมาตรา 28 ได้ระบุเรื่องหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ต้องมีลักษณะที่หลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและสถานภาพ สาระของหลักสูตรในส่วนที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม และยังมีจุดมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 15)

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในปัจจุบันจำแนกรูปแบบในการจัดการเรียน

การสอนเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่มีการจัดตั้งระบบบัณฑิตวิทยาลัยซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่มีฐานะในการรับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ดูแลด้านการกำหนดนโยบาย มาตรฐานการศึกษา ดำเนินงานในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และประสานงานให้ ความสะดวกแก่คณะและภาควิชาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาด้าน บัณฑิตศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุด และรูปแบบเป็นระบบคณะกรรมการที่ให้แต่ละภาควิชาหรือคณะ เป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาเองโดยมีการกำหนดคณะกรรมการประจำมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดูแล ควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งคณะกรรมการนี้จะไม่มีบุคลากรของตนเองแต่จะใช้บุคลากรของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสำนักงานอธิการบดีเป็นผู้ปฏิบัติงาน และมีผู้ทรงคุณวุฒิของแต่ละสาขาวิชา ร่วมเป็นกรรมการ

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่สร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การผลิตบัณฑิต วิจัยค้นคว้า บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลผลิตของ สถาบันอุดมศึกษาคือบัณฑิต ผลงานวิจัยและการบริการวิชาการ ซึ่งผลผลิตดังกล่าวจะมีคุณภาพได้ มาตรฐานเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของความเป็นเลิศทางการจัดการศึกษาและการดำเนินงาน การบริหารงานวิชาการในการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการควบคุมคุณภาพ ในการจัดดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถาบัน และมีมาตรฐานตามที่กำหนด (อัจฉรา วัฒนานรงค์. 2539 : 7) ซึ่งบุญรอด วุฒิสาสตร์กุล (2535 : 41-42) ได้ศึกษาและจัดอันดับ องค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นเลิศทางการศึกษาไว้ 5 อันดับดังนี้

1. คุณภาพของอาจารย์หรือผู้สอน หมายถึง การมีจำนวนอาจารย์ประจำในคณะหรือ ภาควิชาที่สามารถสอนในชั้นปีสูง ๆ หรือวิชาเอกได้ การมีจำนวนอาจารย์ประจำในคณะหรือ ภาควิชาที่มีวุฒิสสูง การพัฒนาอาจารย์ในรูปแบบต่างๆ และการสร้างผลงานทางวิชาการ
2. หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน หมายถึง เนื้อหาของหลักสูตรต้องมีความลึกซึ้งทาง วิชาการ และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรและประสบการณ์ ในวิชาชีพที่เพียงพอรวมทั้งมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ
3. ห้องสมุดหรือศูนย์การค้นคว้า หมายถึงการมีจำนวนหนังสือ วารสาร หนังสืออ้างอิง และเอกสารอื่นๆเพียงพอและทันสมัย มีการให้บริการต่างๆเอื้อต่อการค้นคว้าการวิจัยของคณาจารย์ และนักศึกษา มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆตามความต้องการของคณะ หรือภาควิชา
4. คุณภาพของนักศึกษา หมายถึงการจัดจำนวนนักศึกษาให้พอเหมาะกับลักษณะวิชา ที่เรียน การเอาใจใส่ในการเรียนของนักศึกษา ความสนใจในการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การวิจัยและการสร้างผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ หมายถึง การให้อาจารย์

เข้าร่วมสัมมนา ผูกอบรมเพื่อกระตุ้นให้ทำวิจัย มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการวิจัย มีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมการทำวิจัยและสร้างผลงานทางวิชาการ

นอกจากนี้ (ปรัชญา เวสารัชช. 2545 : 47) ได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดการศึกษาซึ่งมี 8 องค์ประกอบคือ

1.สาระเนื้อหาในการศึกษา ควรมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

2.ผู้สอน ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการใหม่ๆและวิทยาการด้านการเรียนการสอนตลอดเวลา ต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆเพื่อพัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3.สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ กระดานเขียน หนังสือ แบบเรียน สมุด ดินสอ อุปกรณ์ในห้องทดลอง คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ต้องดูแลให้สิ่งเหล่านี้มีอย่างเพียงพอ อยู่ในสภาพใช้งานได้

4.รูปแบบวิธีการเรียนการสอน ควรมีกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำชมนอกสถานที่ และต้องเลือกรูปแบบวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

5.ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษา ยังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานบริการการศึกษา รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่นๆ

6.เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งเงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

7.สถานที่และบรรยากาศ อาคารสถานที่ ห้องเรียนและบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดูแลคือความเพียงพอ เหมาะสมปลอดภัย รวมทั้งการมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

8.ผู้เรียน การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมินและการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง การปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็น การชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังนี้ องค์ประกอบของการจัดการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา องค์ประกอบของการจัดการศึกษามีด้วยกันหลายประการ หากมีการจัด

องค์ประกอบของการศึกษาที่เหมาะสมจะทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการได้ สำหรับองค์ประกอบและการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาสามารถแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริการด้านของบัณฑิตวิทยาลัย

ด้านหลักสูตรและการสอน

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา การจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและเป็นไปด้วยดีเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับหลักสูตรซึ่งเปรียบเสมือนกับเครื่องชี้แนวทางว่าควรจะเป็นไปในแนวทางใด (ภูวคณ ศิริวัฒนากุล. 2542 : 9) เพราะหลักสูตรเปรียบเหมือน แบบแปลนของการจัดการเรียนการสอนซึ่งบอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535: 39) เมื่อกล่าวถึงหลักสูตร ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้อย่างต่าง ๆ กัน ดังนี้ ทาบา (Taba. 1962 : 9) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง ประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ สถานศึกษา และผู้สอนจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธาร์ง บัวศรี (2542 : 7) ที่ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ และ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 3) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตร คือรายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum as Subjects and Subject Matter) คือจุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ (Curriculum as Objectives) คือแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน (Curriculum as Plans) คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยสถานศึกษา (Curriculum as Learners' Experiences) คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน (Curriculum as Education Activities)

จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว หลักสูตรอาจหมายถึง แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้วางแผนไว้ รวมทั้งการจัดเนื้อหาและกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ในส่วนขององค์ประกอบของหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง กิจกรรม และประสบการณ์ทั้งมวลที่จัดให้กับผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นสิ่งกำหนดคุณลักษณะที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนจากการใช้หลักสูตร
2. เนื้อหาสาระ เป็นสาระสำคัญของความรู้ เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และ

แนวทางการประเมินผลที่จัดไว้เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

3. กระบวนการ เป็นกิจกรรมด้านการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผู้เรียนหรือผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณภาพตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

ซึ่งส่วนประกอบทั้งหมดต้องสอดคล้องกันและปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน นั่นคือเมื่อกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรแล้ว การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดประเมินต้องสอดคล้องกันด้วย (ชนิดา จันทระ. 2541 : 36-37)

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2543 : 91-93) ได้กล่าวถึงรูปแบบของหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา โดยจะต้องมีเนื้อหาตามโครงสร้างของหลักสูตร ดังนี้

1. วิชาพื้นฐาน ได้แก่ วิชาที่จะพัฒนาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ทักษะในการวิจัย ความรอบรู้ และการบูรณาการความรู้
2. วิชาชีพ ได้แก่ วิชาที่จะนำไปปฏิบัติงานตามสาขาวิชาการต่างๆ
3. วิชาเลือกเสรี ได้แก่ วิชาที่ส่งเสริมความต้องการของแต่ละบุคคล และสนับสนุนวิชาชีพ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา ควรมีดังนี้
 1. การค้นคว้าและวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง การนำเสนอสิ่งที่ได้ค้นคว้าและการวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระของวิชาในหลักสูตร ตลอดจนการเลือกและนำเสนอเนื้อหาที่สนใจอย่างเป็นระบบ
 2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ที่กว้างขวางโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ นอกเหนือไปจากการค้นจากตำรา หนังสือ เอกสาร และบทความจากสื่อการศึกษาที่ใช้อยู่ตามปกติ
 3. การใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอสาระความรู้ด้วยการพูดและการเขียนที่ถูกต้องเป็นระบบ สื่อความหมายให้เข้าใจโดยง่ายและใช้กรอบแนวคิดในรูปแบบของการวิจัยนำเสนอ
 4. การนำเสนอเนื้อหาที่ทันสมัย การนำเสนอเนื้อหาของวิชาที่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และมองเห็นคุณค่าในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน และประโยชน์ในการปฏิบัติงาน
 5. การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ในสาขาวิชากับวิชาการในสาขาอื่น และมองเห็นผลกระทบในการเชื่อมโยงความรู้ในสาขาวิชาการในสาขาอื่น และมองเห็นผลกระทบของการพัฒนาวิชาที่มีคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กิจกรรมการเรียนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนที่เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ การเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และการใช้เหตุผลใช้ผล

7. การเรียนและการปฏิบัติในสถานการณ์จริง การส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเรียนในสภาพการณ์จริง และส่งเสริมทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

8. ความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น การรับฟังความเห็นที่แตกต่าง การวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์และการยึดมั่นในสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

9. การมีส่วนร่วมในบทเรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมปฏิบัติในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและเสมอภาคกัน รวมทั้งผู้เรียนมีความพร้อมในการแสดงความคิดเห็นต่อบทเรียนที่กำหนดจุดประสงค์ กิจกรรม วิธีเรียนและการประเมินผลร่วมกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์(2543 : 32 -50) ที่กล่าวถึงรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมในระดับบัณฑิตศึกษา แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สายวิชาการ (Academic) ก็คือสายที่จะต้องเป็นนักวิชาการ การวิจัยค้นคว้าทั่วไปอย่างลึกซึ้ง กระบวนการเรียนการสอนสำหรับสาย Academic ก็คือต้องจัดให้มีการวิจัยเป็นหลัก

2. ความเป็นมืออาชีพ (Profession) คือจะต้องมีความชำนาญในสายวิชาชีพและเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับบัณฑิตศึกษาจึงควรประกอบด้วยการสอนที่เน้นการวิจัยและการสอนอื่นๆ ผสมผสานกันไป การสอนที่เน้นการวิจัยในการที่ผู้เรียนจะวิจัยได้ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง เข้าใจและมองเห็นปัญหาต่างๆ ได้ดี เมื่อวิจัยเพื่อแก้ปัญหา สร้างองค์ความรู้ได้แล้วจำเป็นต้องวิพากษ์วิจารณ์และสร้างเป็นผลงานที่ตกผลึกทางความคิดของตนเองได้

กระบวนการเรียนการสอนหลักในระดับบัณฑิตศึกษาจึงควรประกอบไปด้วย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2543 : 32 -50)

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง(Self-Directed Approach) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่มาจากความต้องการของตนเอง มีแนวทางการทำงานและความรับผิดชอบในงานของตนเอง มีการจัดการปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง คุณค่าของการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้อาจกล่าวได้อย่างชัดเจนว่าบุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่า มีความตั้งใจมีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูงกว่า สามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่า และยาวนานกว่าเมื่อเทียบกับคนที่เรียนโดยเป็นเพียงผู้รับ หรือรอการถ่ายทอดจากผู้สอน นอกจากนั้น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังสอดคล้องกับการพัฒนาทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติ ทำให้บุคคลมีทิศทางการบรรลุภาวะจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่งได้ดี เช่น จากความรับผิดชอบต่ำสู่ความรับผิดชอบสูง หรือจากความเห็นแก่ตัวสู่การช่วยเหลือคนอื่น เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบสูงซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับพัฒนาการใหม่ๆ ทางการศึกษา ที่ล้วนแต่เน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการเรียนรู้เอง

เช่นหลักสูตร ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ เป็นต้น และที่สำคัญ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้มนุษย์อยู่รอดเพราะมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้อยู่เสมอเช่นกัน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ผู้สอนควรช่วยให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่มีมาตรฐานชัดเจน และท้าทาย ไม่กำกวม ไม่ยากหรือง่ายเกินไป สามารถทำได้โดยเร็ว ช่วยให้ผู้เรียนวางแผนการทำงานและแผนการประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้ง่าย ส่งเสริมการพัฒนากลุ่ม กระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามทำดีที่สุด นอกจากนี้ผู้สอนควรช่วยให้ผู้เรียนมีแผนการเรียนรู้ที่ดี มีความต่อเนื่องมีความรู้พื้นฐานในการประเมิน พร้อมทั้งจะเผชิญและยอมรับสิ่งท้าทายใหม่ๆ ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศการเตรียมตัวที่เน้นการเรียนรู้รอบเปิดโอกาสในการสำรวจความคิด และนำเสนอรูปแบบการคิดรวมทั้งกระบวนการการเรียนรู้และการมีความรับผิดชอบในเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มที่

2. รูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับปัญหาและความเป็นจริงในสังคม(Problem-based Approach)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based Approach) คือ การศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาสาระและสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเพื่อให้ตรงและตอบคำถามที่ใช้ในการแก้ปัญหาของสังคม รวมถึงกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบทางเลือกใหม่ๆ ในระหว่างกระบวนการแก้ปัญหาได้อีกด้วย แนวทางในการสอนเพื่อแก้ปัญหาในระดับบัณฑิตศึกษานั้นอาจดำเนินการได้โดยให้ผู้เรียนได้กำหนดปัญหาขึ้นเอง หรือร่วมกันกำหนดระหว่างผู้สอนและผู้เรียน หลังจากนั้นจึงแสวงหาแนวทางแก้ไข ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของกรณีศึกษา (Case Study) ในแง่มุมต่างๆ ซึ่งอาจจะไปศึกษาในสภาพการณ์ที่จริงของเรื่องนั้น (Experiential - Learning) หรือเป็นสถานการณ์จำลองด้วยเทคโนโลยีต่างๆ แทนก็ได้ แต่รูปแบบและแนวทางต้องนำไปสู่การเข้าใจปัญหาและการแสวงหาแนวทางแก้ไขรวมถึงขั้นตอนการแก้ไขด้วยรวมกันไป การสอนโดยเน้นปัญหาและความเป็นจริงในสังคมนั้นนอกจากเป็นกระบวนการแก้ปัญหาทั้งระบบยังสามารถใช้ปัญหามาเพื่อประกอบการศึกษาในกระบวนการอื่นๆ ด้วย เช่น การวิจัย ค้นคว้า ควรเน้นปัญหาที่แท้จริงในสังคม และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ต้องทำให้มองเห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตพร้อมเตรียมทางแก้ไขด้วย ซึ่งการสอนการแก้ปัญหานั้น บทบาทสำคัญของผู้สอนคือต้องให้โอกาสผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาโดยปัญหานั้นต้องสัมพันธ์กับแนวทางและหลักการ เพื่อให้ผู้เรียนแน่ใจว่ารู้จักและเข้าใจปัญหาก่อนลงมือแก้ไข และผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและระมัดระวังการเกิดอคติในการรับรู้ปัญหา ซึ่งอาจจะมีผลต่อการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาได้ ในส่วนของผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญของปัญหาในชีวิตจริงของคนเราที่จะต้องเผชิญอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นผู้เรียนในแนวนี้ยังต้องมีลักษณะของการแสวงหาทิศทางและยอมรับทางเลือกใหม่ๆ พร้อมทั้งจะทดลองเพื่อให้ได้ทางเลือกใหม่ๆ เกิดขึ้นอีกด้วย

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research – Based

Approach)

การเรียนการสอนที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research – Based Approach) เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะเป็นการเรียนที่เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยตรง ซึ่งการวิจัย หมายถึงการศึกษา ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ที่ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลสรุปผล ดังนั้นการเรียนการสอนที่เน้นการวิจัย (Research – Based Approach) หรือ (Research – Based Learning) จึงหมายถึงการสอนเนื้อหาวิชา เรื่องราว กระบวนการ ทักษะ และอื่นๆ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนชนิดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาหรือสิ่งต่างๆที่ต้องการสอนนั้น โดยอาศัยพื้นฐานจากกระบวนการวิจัยที่ใช้แสวงหาความรู้เป็นวิธีสอน การสอนที่เน้นการวิจัยถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนอย่างแท้จริงเป็นการทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้ที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาสร้างขึ้นในตัวเองอันจะพาไปสู่คุณภาพของบัณฑิตที่พร้อมสำหรับสังคม ความรู้ต่อไปในอนาคต ในการเรียนการสอนเชิงการค้นคว้าวิจัยนี้ ผู้สอนควรได้วางแผนและเตรียมการเพื่อใช้ในระดับตอนต่างๆ ให้หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาที่เรียน นอกจากนั้นผู้สอนยังควรเป็นผู้ทำการวิจัยด้วยตนเอง เพื่อจะได้มีพื้นฐานแนวคิดและมีทักษะการวิจัยอย่างดีพอที่จะสื่อสารทำความเข้าใจกับ ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมถูกต้องและพร้อมที่จะเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อวิจารณ์ของผู้เรียน ขณะเดียวกันผู้เรียนก็ต้องพัฒนาตัวเองให้รู้จักตั้งข้อสงสัยในสภาพแวดล้อมและปัญหาของสังคมอยู่เสมอ เพราะการสงสัยจะเป็นเบื้องต้นของการวิจัย นอกจากนั้นผู้เรียนยังต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนกับข้อมูลที่ตนเองได้ศึกษามาและวิเคราะห์ตีความตามข้อมูลที่ได้มา

4.รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ (Critical – Based Approach)

การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) อาจเรียกได้อีกความหมายหนึ่งว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการทางปัญญาในการคิดพิจารณาไตร่ตรองเกี่ยวกับสภาพการณ์หรือข้อมูลอย่างมีเหตุผล โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนเองในการสำรวจข้อมูล จนสามารถตัดสินใจประเมินหาข้อสรุปหรือแก้ปัญหาที่เผชิญได้ซึ่งมีเป้าหมายสอดคล้องกับเป้าหมายของการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้น การสอนในเชิงของการคิดวิเคราะห์จึงเป็นการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างความรู้และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ พิจารณาความรู้และเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล ถูกต้อง สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์เผชิญปัญหาและตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม หลักสำคัญของการสอนให้เกิดการคิดวิเคราะห์ที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองให้มากที่สุดด้วยการยกปัญหา ยกคำถาม ยกเหตุการณ์ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ทางเลือกนั้นอย่างถี่ถ้วนและต้องมีการวิเคราะห์และถกเถียงอย่างสม่ำเสมอและลึกซึ้งอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นยังต้องมีการประเมินข้อคิดและการวิเคราะห์นั้นอย่างเข้มข้นด้วยพร้อมกันไป การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดนั้น

ผู้สอนอาจวางแนวทางได้เป็น 3 แนวทาง คือ(1). การสอนเพื่อให้คิด (Teaching for Thinking) เป็น การสอนเนื้อหาวิชาการ โดยมีการเสริมหรือปรับเปลี่ยนเพื่อเพิ่มความสามารถในด้านการคิดของ ผู้เรียน (2).การสอนการคิด (Teaching of Thinking) เป็นการสอนที่เน้นเกี่ยวกับกระบวนการทาง สมอบที่นำมาใช้ในการคิดเฉพาะ เป็นการฝึกทักษะการคิด ลักษณะของงานที่นำมาใช้สอน มัก ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการที่เรียน แนวทางการสอนจะแตกต่างกันไปตามทฤษฎีและความเชื่อ พื้นฐานของแต่ละคนที่จะนำมาพัฒนาเป็นโปรแกรมการสอน หรือ (3).การสอนเกี่ยวกับการคิด (Teaching about Thinking) เป็นการสอนที่เน้นการใช้ทักษะการคิดเป็น เนื้อหาสาระของการสอน โดยการช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจกระบวนการคิดของตนเองเพื่อให้เกิดทักษะการคิดที่ เรียกว่า "Metacognition" คือรู้ว่าตนเองรู้อะไร ต้องการอะไร และยังไม่รู้อะไร ซึ่งผู้สอนจะต้อง กำหนดเป้าหมายชัดเจนแล้วพัฒนาวิธีการไปตามนั้น ส่วนผู้เรียนจะตระหนักคุณค่าของการคิดและ ฝึกฝนการคิดที่กว้างขวางอยู่เสมอ

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการสร้างผลงานจากการดกผลึกทางปัญญา (Crystal – Based Approach)

การเรียนการสอนโดยการสร้างผลงานจากการดกผลึกทางปัญญา (Crystal – Based Approach)เป็นรูปแบบสำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษา เพราะเป็น ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีประสบการณ์เกี่ยวกับศาสตร์ที่ศึกษามาระดับหนึ่งแล้ว เป็นรูปแบบการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยแท้จริง ด้วยเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ องค์ความรู้ ความคิดด้วยตนเองโดยการรวบรวม ทำความเข้าใจ สรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ จากการศึกษาด้วยตนเอง การสร้างผลงานที่สะท้อนการดกผลึกทางปัญญาได้ดีที่สุดคือการเขียน เพราะการเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดสื่อประสบการณ์ และเอาความคิดของคนอื่นๆ เพื่อปรับแก้ความคิดของตนเองด้วย

ปัญหาด้านหลักสูตรการสอนของระดับบัณฑิตศึกษา คือ การเรียนการสอนที่ยังไม่เน้น ทางด้านการวิจัย เน้นทางทฤษฎีมาก ยังยึดตามตำรา และระบบการศึกษาของอเมริกาซึ่งขัดแย้งกับ สภาพวัฒนธรรม ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย และนำไปประยุกต์ใช้กับ สังคมไทยได้น้อย (กัญญา วีรยวรรณ, 2536 : 49) และ พรเทพ ไทยรักษ์ (2539 : 51) ได้ ทำการศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิต ต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่ากระบวนการเรียนการสอนที่ได้รับความพอใจใน ระดับมาก ได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชาและคณาจารย์ ส่วนด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและ การประเมินผล และด้านปัจจัยสนับสนุนต่อการเรียนการสอนได้รับความพอใจในระดับปานกลาง นอกจากนี้ วิจิตร สินสิริ (2534 : 16- 17) ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ไว้ว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษายังมิได้ พัฒนาให้เหมาะสม เป็นการตามสังคมมากกว่าชี้นำสังคม บัณฑิตศึกษายังมีเป้าหมายที่สับสน ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน คุณภาพของผู้เรียนซึ่งไม่มีคุณสมบัติตรง ตามความต้องการ การขาดบรรยากาศทางวิชาการและขาดการวิจัย ตลอดถึงผู้สอนไม่มีคุณสมบัติ

ตามหลักการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาลำช้า ไม่มีการพัฒนาแหล่งความรู้ให้สะดวกและทันสมัย คุณภาพของผู้เรียนซึ่งไม่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ ไม่มีประสบการณ์และคุณลักษณะของนักวิชาการ มีวิธีการวิทยาศาสตร์และวิญญานแห่งนักวิจัยไม่เพียงพอ จึงทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดำเนินการไปได้ไม่เต็มที่

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอนอาจสรุปได้ว่า หลักสูตรและการสอนมีความสำคัญเพราะหลักสูตรและการสอนเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา ซึ่งรวมถึงการวางแผนการเรียน การจัดเนื้อหา มวลประสบการณ์การจัดกิจกรรมการสอนของผู้สอน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน วิธีการวัดและการประเมินผล การที่การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องจัดหลักสูตรและมีวิธีการสอนที่เหมาะสม ซึ่งผู้สอนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุน และเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางด้านวิชาการ และวิชาชีพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ด้านอาจารย์ผู้สอน

เมื่อกล่าวถึงการสอนกิจกรรมส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่อาจารย์ผู้สอน ซึ่งในสภาพการเรียนการสอนมีอยู่สามส่วน คือ ส่วนของอาจารย์ผู้สอน ส่วนของผู้เรียนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียนการเตรียมตัวเพื่อกระทำการสอนในระดับใดก็ตามสิ่งสำคัญและจำเป็นของอาจารย์ผู้สอนต้องมีพื้นฐานทางวิชาการอย่างดี มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ รวมถึงมีความรู้ในวิธีการสอนและกลวิธีการสอน พฤติกรรม การสอนของอาจารย์ผู้สอนนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนสูงสุด (วิชย วงษ์ใหญ่. 2541 : 76) ผู้สอน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณลักษณะหลายประการได้แก่ คุณลักษณะด้านพุทธิพิสัย เช่น ความรู้ความสามารถ ความรู้จะจำแนกเป็นความรู้ในเนื้อหาสาระที่สอน ความรู้ในเทคนิคการสอนต่างๆ ความรู้ในสภาพแวดล้อมด้านอื่นๆ และขึ้นอยู่กับคุณลักษณะด้านจิตพิสัย เช่น ความตั้งใจในการสอน เป็นต้น (บุญชม. ศรีสะอาด. 2537 : 7) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัลลภา เทพหัสดินทร์ ณ อยุธยา (2544 : 55) ที่กล่าวว่า อาจารย์เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน อาจารย์ที่มีบุคลิกภาพดี มีวิธีการอธิบายที่กะทัดรัดชัดเจนสามารถทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย มีวิธีการพูดจูงใจส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจที่จะอยากรู้อยากเรียน ย่อมทำให้ผู้เรียนอยากเข้ามาเรียนอยากศึกษาค้นคว้าในวิชานั้นๆ มากขึ้นซึ่งได้ กล่าวถึงลักษณะของอาจารย์ที่ดี (วัลลภา เทพหัสดินทร์ ณ อยุธยา. 2544 : 53) ดังนี้

1. มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนดี
2. ให้เกียรติผู้เรียน
3. มีความเป็นกัลยาณมิตร และมีความเอื้ออาทรต่อผู้เรียน
4. น่าสนใจ คือ ทำบทเรียนให้น่าสนใจ

5. เป็นคนเรียบเรียงสาระของการสอนได้อย่างมีระเบียบต่อเนื่อง

ในส่วนของการเรียนการสอนนั้น จะต้องมุ่งให้นิสิตรู้วิธีเรียนด้วยตนเอง หรือ Learning how to Learn ไม่ใช่จะต้องป้อนความรู้ให้ทุกๆ อย่าง หน้าที่ที่สำคัญคือการแสวงหากลวิธีที่จะให้นิสิตรู้วิธีการเรียนด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เน้น Student Centred มากกว่า Process Oriented และเน้น Content Oriented ที่เป็นการสร้างนิสัยและ แรงจูงใจ ให้นิสิตมีความกระตือรือร้นและสนใจ ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องพร้อมๆ กับการรู้วิธีและมีความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะที่จะแสวงหาความรู้ที่จะตอบคำถามต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นบทบาทของอาจารย์จะต้องปรับเปลี่ยน คือต้องเน้นการเป็น Facilitator มากกว่า Teacher โดยวิธีการเรียนการสอนที่เน้นให้นิสิตเรียนด้วยตนเองหรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเองนั้นมีหลายวิธี เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย โดยใช้ปัญหาหรือคำถามเป็นฐานในการอภิปรายกลุ่มย่อย การสัมมนาในกลุ่มย่อยที่มีกระบวนการให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้ทำรายงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การกำหนดให้หัวข้อเรื่อง ให้ทำรายงานแล้วนำมาอภิปรายในกลุ่มย่อยรวมทั้งการที่อาจารย์ได้มีโอกาสพบกับนิสิตในการให้คำแนะนำการเขียนและการแก้ไขรายงาน การสาธกในรูปแบบต่างๆ ที่ให้นิสิตได้เป็นผู้ทำในการควบคุมของอาจารย์ การทำการทดลอง หรือฝึกปฏิบัติในห้องทดลอง การฝึกปฏิบัติ โดยเฉพาะที่มีอาจารย์ให้คำแนะนำหรือควบคุมการฝึกภาคสนามที่นิสิตได้มีโอกาสทำจริง (อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2541 : 142-143)

เดรสเซล (Dressel. 1976 : 339-341) กล่าวว่าในการจัดการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะและคุณภาพของการเรียน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ รวมไปถึงอุณหภูมิ แสงสว่าง ระดับเสียง การจัดที่นั่งเรียน และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ ควรอยู่ในสภาพที่เหมาะสม บรรยากาศในการเรียนซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ประเมินตามความรู้สึกของตนต่อผู้เรียนด้วยกัน และต่ออาจารย์ผู้สอน ทำให้เกิดความพอใจและไม่พึงพอใจ ความคาดหวังและแรงจูงใจของผู้เรียนมีผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนจะต้องมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของการเรียนในห้องเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่องไปถึงนอกห้องเรียนด้วย

2. อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความเชื่อมั่นในความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหรือปัญหาที่นำมาสอนหรืออภิปราย และสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจไปสู่ผู้เรียนโดยไม่ยึดกิจกรรมทุกอย่างในห้องเรียนมาอยู่ที่ตน อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวอย่างละเอียดถี่ถ้วนมีแผนการที่แน่ชัดอยู่ในใจ แต่ก็มีความยืดหยุ่นพอที่จะปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือเหมาะสมกับปัญหา ความเชื่อในคุณค่าสาระของวิชาไม่เฉพาะสำหรับตนเองแต่รวมไปถึงผู้เรียนด้วย ควรจะเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏชัดของอาจารย์ อาจารย์จะต้องเชื่อและทำให้ผู้เรียนเห็นว่า คุณค่าของอาจารย์ในฐานะผู้สอนขึ้นอยู่กับ การสื่อสารของผู้เรียนและผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน อาจารย์ควรเอาใจใส่ว่าประสบการณ์การเรียนในห้องเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนควรพิจารณานิสัยส่วนตัวและกำจัดนิสัยที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้ถ้อยคำภาษา การลำเอียง การดูคาวากล่าวโดยไม่จำเป็น เพราะนิสัยเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรำคาญและรู้สึกต่อต้านหรือ

หันเหความสนใจไปจากจุดมุ่งหมายของวิชาที่เรียน

3. การตัดสินใจของอาจารย์ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน ผู้เรียนทุกคนควรมีโอกาสได้รับความเอาใจใส่จากผู้สอนเท่าเทียมกัน วิธีการสอน อุปกรณ์ และการให้งานควรจะมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และเหมาะสมกับผู้เรียน การตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล ภูมิหลัง ความสนใจ และจุดมุ่งหมาย ควรนำไปสู่การปรับตัวหรือการตัดสินใจเลือกทางที่จะสร้างเสริมให้เกิดแรงจูงใจและการเรียนรู้

4. ในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระบบการเรียนการสอน ผู้สอนควรที่จะกำหนดเวลาในการทบทวน และเสนอเนื้อหาใหม่ที่มีความสัมพันธ์ทั้งกับเนื้อหาเดิมและเนื้อหาใหม่ที่จะสอนในภายหลังการทดสอบหรือการหาข้อมูลย้อนกลับควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสดำเนินการตามความก้าวหน้า ผู้สอนควรให้โอกาสผู้เรียนได้พบปะเพื่อปรึกษาหารือทางวิชาการ การทดสอบควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ทั้งควรมีการตรวจสอบข้อสอบแก้ไขตรงที่ผิดหรือมีข้อแนะนำแล้วคืนให้ผู้เรียนเมื่อตรวจเสร็จ

6. อาจารย์ผู้สอนควรเน้นความสัมพันธ์ของข้อเท็จจริง หลักการ วิธีการ ทักษะและมโนทัศน์ต่างๆ กับเนื้อหาวิชาอื่นๆ หรือสาขาอื่นๆ รวมทั้งประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันหรือสังคม

ระบบการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. ปัจจัยนำเข้า คือ ผู้เรียน
2. กระบวนการ คือ กิจกรรมการเรียน การสอน
3. ผลผลิต คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมาย

กิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย เนื้อหาสาระ และลักษณะของผู้เรียน วิธีการหรือกระบวนการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้ทำหน้าที่ในการเรียนการสอน จึงนับได้ว่ามีความสำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งที่จะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพดีที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นจะต้องนำปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. การจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับปรัชญาของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เนื้อหาของวิชาที่สอนต้องตรงกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เท่านั้น

3. วิธีการจัดการเรียนการสอนต้องสามารถที่จะแก้ไขข้อบกพร่อง หรือข้อด้อยของผลผลิตของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน

4. การพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างอื่นที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถภายใต้เงื่อนไขของความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศปัจจุบัน

การสอนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการสอนที่ประกอบด้วยประสบการณ์สูงลุ่มลึก เพื่อความ

เป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียน โดยมุ่งสร้างสรรค์บัณฑิตที่มีสติปัญญา ความรู้ความสามารถใน วิทยาการและวิชาชีพชั้นสูงรองรับด้วยคุณธรรมอันเลิศเลอ และสามารถบุกเบิกวิทยาการใหม่ โดย อาศัยการศึกษา ค้นคว้าวิจัย รวมทั้งเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏ นำประโยชน์อย่างยิ่งให้แก่ สังคม (วิจิตร สินสิริ. 2534 : 16) งานหลักของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สำคัญยิ่ง คือ การสอนนิสิตให้ เป็นบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม การที่จะสอนนิสิตให้ได้รับความรู้และคุณธรรมดังกล่าวอาจารย์ จะต้องเป็นทั้งผู้ทรงความรู้ และมีความประพฤติที่เหมาะสมด้วย การเป็นผู้ทรงความรู้นั้นได้มาจาก ความรู้ที่อาจารย์ เองได้ค้นคว้ามาตั้งแต่ต้น และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เป็น อาจารย์ผู้ทันโลก ส่วนคุณธรรมความประพฤติที่เหมาะสมได้มาจากการอบรม จากที่บ้าน และ สถานศึกษา มาตั้งแต่เล็ก การเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษามีปัญหาหลายประการ ที่เกี่ยวข้องกับ อาจารย์และนิสิต ซึ่งปัญหาก็แก้ไขได้ยาก ปัญหาเหล่านี้ได้แก่ การวางแผนเนื้อหาของหลักสูตร การประเมินนิสิตและปริญญานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับ บัณฑิตศึกษา การพัฒนาตนเอง ส่วนในด้านของการสอนนั้น ขาดแคลนอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนวุฒิ ของอาจารย์ผู้สอนยังไม่ค่อยเหมาะสมกับการสอนระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ในด้านของสื่อที่ใช้ ประกอบการเรียนการสอนนั้นยังมีความขาดแคลนเครื่องมือและสื่อการสอน และไม่มีการจัดหาวัสดุ สิ้นเปลืองมาสนับสนุนให้นิสิตได้ศึกษาและใช้ในกระบวนการเรียนการสอน และอิทธิพลจาก สิ่งแวดล้อมภายนอกและในด้านวิธีการสอนก็ไม่ควรใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ควร ใช้เทคนิควิธีการสอนตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของเนื้อหา (กัญญา วีรยวรรณ. 2536 : 49-50) และกึ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 72) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของ นักศึกษา ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าครูผู้สอนควรนำเอาเทคนิคการสอน จิตวิทยาการเรียนการสอน และ จัดหากิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชามาประกอบการสอน เพื่อให้การสอนมี ประสิทธิภาพ และควรสนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ๆมากขึ้น สำหรับสื่อการสอนนั้น ผู้สอนควรนำเอาเทคโนโลยีและสื่อการสอนทันสมัยมาใช้ประกอบการสอน มี สภาพพร้อมใช้งานและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านอาจารย์ผู้สอนอาจ สรุปได้ว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะมีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณลักษณะหลายประการ ดังนี้ มีความรู้ความสามารถในด้านการสอนทั้งการอธิบายเนื้อหาที่เป็นระบบต่อเนื่องมีเทคนิคและ วิธีการสอนต่างๆที่หลากหลายและน่าสนใจ มีบุคลิกภาพที่ดี ความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ สามารถให้คำปรึกษาแก่ศิษย์ได้

ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

อาคารสถานที่ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตอยู่ในสถาบันหรือมหาวิทยาลัยนั้นมีหลายอย่างดังที่แอสติน (Astin. 1968 : 84) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกของสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า โดยปกติจะหมายถึงที่พักของนิสิต ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มีความเกี่ยวพันโดยตรงต่อการดำรงชีวิต หรือต่อการเรียนการสอนในสถาบัน นอกจากนั้นยังรวมถึงสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะทำให้เกิดความสะดวกสบายต่างๆภายในสถาบันด้วย เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ตั้งสถาบัน สภาพชุมชนรอบๆ ซึ่งลักษณะทางอาคารสถานที่ของสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิต ดังนั้น สภาพแวดล้อมทางอาคารสถานที่จึงอาจแบ่งออกเป็น (1) สถานที่ตั้ง (2) บรรยากาศทางชุมชนรอบสถาบัน (3) สภาพทางภูมิศาสตร์ของสถาบันและเมืองที่สถาบันตั้งอยู่ (4) สถานที่พักของนิสิต และ ักญญา วีรยวรรณ (2536 : 39) ได้ให้ความหมายของอาคารสถานที่ภายในสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนการสอน ได้ เช่น ขนาดและรูปร่างของห้องเรียน ควรมีความเหมาะสมกับจำนวนของผู้เรียน อากาศภายในห้องเรียน อุณหภูมิภายในห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เสียงและแสงสว่าง สภาพของห้องเรียนควรปลอดจากเสียงรบกวนต่างๆ และมีแสงสว่างที่พอเหมาะแก่สายตาผู้เรียน การจัดพื้นที่ใช้สอยในสถาบัน โดยเฉพาะพื้นที่ในสถานศึกษาที่เป็นบริเวณนอกเหนือไปจากอาคารสถานที่เรียน ควรดัดแปลงใช้สอยให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษา เช่น จัดให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา สภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการพัฒนาการทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่ดี ถ้าหากมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางอาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นมาก เพราะการศึกษาต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางและลุ่มลึก และเป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากยิ่งขึ้นในระดับปริญญาตรี ก็จะทำให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้ผลิตบัณฑิตสำเร็จในการผลิตบัณฑิตออกมาให้มีคุณภาพมากขึ้น (ทิพย์วรรณ หันหาบุญ. 2544 : 18)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่ของสถาบันการศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของนิสิต เช่น อาคารเรียน บริเวณสนาม ถนน ห้องเรียน ห้องสมุด เป็นต้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ สถาบันการศึกษาด้วย เช่น สถานที่ตั้ง สภาพทั่วไปของชุมชนรอบสถาบันการศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ที่ดีจะส่งผลต่อนิสิตให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านบุคลิกภาพและการเรียนรู้

ซีเกอร์ (Seager. 1961 : 5-6) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ของสถานศึกษาควร

ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ คือ

1. สถานที่ของสถานศึกษาต้องมีขนาดกว้างพอเหมาะกับโครงการในปัจจุบัน และต้องพร้อมที่จะขยายได้ในอนาคต
2. ต้องอยู่ในสถานที่ปลอดภัย สวยงามและใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมกลางแจ้งและนันทนาการ ได้มากที่สุด
3. การวางแผนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคต
4. แบ่งแยกสัดส่วนที่เสี่ยงดังและสงบเงียบให้แยกออกจากกัน เช่น ฝ่ายบริหารแยกออกจากฝ่ายวิชาการ
5. ตั้งอยู่ในที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจรน้อยที่สุด
6. ระบบจราจรในมหาวิทยาลัยควรแยกทางรถยนต์ รถจักรยาน และทางเท้า
7. ภายในอาคารเรียนคำนึงถึงการระบายอากาศและแสงสว่างให้เป็นไปตามธรรมชาติ
8. สร้างด้วยวัสดุที่เลือกสรรมาอย่างดี ทนทาน และราคาพอสมควร
9. มีวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนสมบูรณ์ใช้ประโยชน์ได้มาก

อาคารสถานที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลมีผลต่อการรับรู้ และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมสบาย และเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่将有ความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา (อัจฉรา สุขารมณ์; และพรณี บุญประกอบ. 2542 : 33) โดยเฉพาะต้องมีการคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บริเวณของมหาวิทยาลัยให้สวยงาม เนื่องจากอาคารสถานที่มีความสำคัญในการช่วยพัฒนา เพราะนิสิตจะต้องใช้เวลาศึกษาในสถาบัน หากสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลให้เกิดความงามแล้ว ทำให้นิสิตเฉยเมยไม่ยินดีเรียนรู้กับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่ไม่สวยงาม ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยจึงควรได้รับการดูแลและเอาใจใส่ให้มีความงาม ความสะอาดเรียบร้อย เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและพัฒนาความต้องการและความซาบซึ้งในความสวยงามของนิสิต (วิจิตร วรตบางกูร. 2524 : 150) นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความเพียงพอของอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนิสิต เช่น บริเวณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำและห้องสุขา เป็นต้น ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังนี้ (บุญช่วย จินดาประพันธ์. 2536 :102)

1. บริเวณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การตกแต่งบริเวณมหาวิทยาลัยให้สวยงาม ร่มรื่น เพื่อให้บริเวณทั้งภายในและภายนอกอาคารมีความสวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน แก่นิสิตและเพื่อสร้างความประทับใจ และให้ความรู้สึกที่ดี ช่วยให้เกิดความสบายใจและการผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนได้ การจัดพื้นที่ตกแต่งจึงต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสมดุลของบริเวณกับจำนวนนิสิต โดยทั่วไปมหาวิทยาลัยจะสร้างบรรยากาศร่มรื่นด้วยไม้ยืนต้น ม้านั่งไม้ต้นไม้อ่อนหรือไม้กระดางตามระเบียบ หรือหน้าห้องเรียน ซึ่งจะเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

2. สนามกีฬา เป็นบริเวณที่ส่งเสริมทางด้านจิตใจและพลานามัยของนิสิตเป็นอย่างมาก มหาวิทยาลัยต้องจัดให้มีขึ้นอาจประกอบด้วย โรงพลศึกษา บริเวณกีฬาทั้งภายในและภายนอก อาคาร สนามกีฬาประเภทต่างๆ เช่น สนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล สนามบาสเกตบอล สนามแบดมินตัน เป็นต้น สนามที่ใช้ร่วมกันควรอยู่ใกล้เคียงกัน บริเวณสนามกีฬาควรมีพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่สำหรับเล่นกีฬา อัฒจันทร์ ห้องน้ำ และสถานที่สำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวนักศึกษา เป็นต้น

3. อาคารเรียน เป็นส่วนสำคัญในการเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนิสิต และช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดสร้างอาคารควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ต่อการเรียนการสอน และเกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด

4. ห้องเรียน เป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนการสอนจึงควรจัดให้เป็นสัดส่วน สะอาด เรียบร้อย สามารถใช้การได้ตลออยู่เสมอ ควรมีสั่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางหนังสือ และมีบรรยากาศที่น่าเรียน เช่น ต้องไม่ร้อนอบอ้าว อากาศถ่ายเทได้ดี แสงสว่าง พอเหมาะ ปราศจากสิ่งรบกวน เช่น เสียง ฝุ่น ควัน และกลิ่นต่างๆ

5. ห้องน้ำและห้องสุขา มหาวิทยาลัยควรจัดห้องน้ำและห้องสุขาไว้เพื่อบริการแก่ อาจารย์และนิสิต เพื่อความสะดวกต่อการใช้งานและควรสร้างให้สะดวกต่อการรักษาความสะอาด ทนทานต่อการใช้งานห้องน้ำและห้องสุขาจึงควรมีลักษณะ ดังนี้ ไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค ไม่มีกลิ่นอันเป็นเหตุให้รำคาญ ห้องสุขาควรตั้งอยู่ในที่ที่สามารถใช้ได้สะดวก และอยู่ได้ทิศทางลม ควรตกแต่งห้องน้ำให้อยู่ในสภาพสวยงามน่าดูน่าใช้ ดูแลรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ ถ้าหากชำรุด ให้รีบแก้ไขทันที

ชนิษฐา เกื้อมี (2530 : 73) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษาในทัศนะของนิสิต และอาจารย์ พบว่า ด้านกายภาพ ห้องน้ำ ห้องสุขา มีจำนวน ไม่เพียงพอกับนิสิต และไม่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ห้องอาหารและที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารมี ไม่เพียงพอการตกแต่งมหาวิทยาลัยให้สวยงามมีอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ ยังคณา สายยศ (2539 : 2) ซึ่งศึกษาเจตคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ ผู้บริหาร อาคารสถานที่ การบริการ พบว่า นิสิตมีเจตคติไม่ดีต่ออาคารสถานที่ เนื่องจากอาคารสถานที่คับแคบจำนวนห้องไม่เพียงพอ และวิไล ดังทัตสวัสดิ์ (2536 : 85) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของนักศึกษาพบว่า ห้องเรียนมี อากาศถ่ายเทไม่สะดวก อากาศร้อนอบอ้าว มีเสียงดังรบกวน เครื่องปรับอากาศเสียมานานควร ซ่อมแซมและติดตั้งใหม่ นอกจากนี้สภาพห้องเรียนยังทรุดโทรม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สถานที่นั่งพักผ่อน และสังสรรค์สำหรับนักศึกษามีน้อย จำนวนห้องน้ำไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา ห้องน้ำชำรุดและ ใช้การไม่ได้ อุปกรณ์ในห้องทรุดโทรม มีการซ่อมแซมซ้ำซาก ส่วนด้านการรักษาความสะอาดยังไม่ดี พอ นอกจากนี้ วลัยลักษณ์ อัครีวงศ์ (2539 : 59-60) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษา

ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางเกี่ยวกับการจัดการสถานที่ภายในสถาบัน เกี่ยวกับขนาด ความเหมาะสมของห้องเรียนกับจำนวนนักศึกษา จำนวนห้องปฏิบัติการ สถานที่จอดรถ และการจัดบริเวณรอบๆ สถาบันให้มีต้นไม้ให้ความร่มรื่น ส่วนการจัดบริการในด้านที่นั่งพักผ่อน หย่อนใจ โต๊ะอาหาร การจัดสภาพแวดล้อมโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะ การจัดสถานที่ให้นักศึกษา ทำกิจกรรม และเล่นกีฬาด้วยกัน นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับต่ำ นักศึกษามีความพึงพอใจกับความสะอาดของห้องน้ำภายในสถาบันอยู่ในระดับต่ำที่สุด และ อำพันธ์ อ่องเอี่ยม (2541 : 141) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสม เกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัย เพราะตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก มีขนาดและเนื้อที่ภายในมหาวิทยาลัยกว้างขวาง การจัดตั้งอาคาร บริเวณต่างๆ เหมาะสมต่อการใช้งาน มีเจ้าหน้าที่บำรุงรักษาอาคารสถานที่ ดูแลความเป็นระเบียบวินัย สม่าเสมอ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ อาจสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเพราะอาคารสถานที่ ที่ดีและเหมาะสมจะเอื้ออำนวยความสะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของนิสิต ส่งเสริมพัฒนาการของนิสิต ทำให้เกิดการพัฒนทั้งทางด้านบุคลิกภาพและการเรียนรู้ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ รักและผูกพันต่อสถาบันจนสำเร็จการศึกษา

ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่รับนิสิตเข้าเรียน ลงทะเบียนเรียน ประมวลผลการเรียนจนสำเร็จ การศึกษาดำเนินหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา สนับสนุนงานของฝ่ายวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ให้ความร่วมมือประสานงานกับคณะ สถาบัน สำนักและหน่วยงานอื่นๆ ในการบริการการศึกษา แก่อาจารย์ นิสิต ศิษย์เก่า รวมทั้งบุคคลภายนอกและหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย และการประสานงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัวมากที่สุดตามทฤษฎีและเป้าหมายของมหาวิทยาลัยเท่าเทียมกันทุกสาขา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2542 : 7-8) สายงานของบัณฑิตวิทยาลัยส่วนใหญ่จะประกอบด้วย สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งจะแบ่งสายงานเป็นงานบริการการศึกษา และ/หรืองานวิชาการ และงานธุรการ โดยมีสำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านธุรการและการให้บริการทางวิชาการ ส่วนงานสอนนั้นดำเนินการโดยภาควิชาที่มีการสอนระดับบัณฑิตศึกษา (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2548 : ออนไลน์)

บัณฑิตวิทยาลัยดำเนินงานภายใต้การบริหารงานของคณะบดี โดยจะมีกรรมการประจำ

บัณฑิตวิทยาลัยหรือเทียบเท่าทำหน้าที่ในการร่วมกำหนดนโยบายการบริหารงาน การพิจารณาหลักสูตร ออกกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ควบคุมมาตรฐานการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา กรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้แทนคณะวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา มีอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหารงาน การพิจารณาหลักสูตร ออกกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ควบคุมมาตรฐานการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีสำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านธุรการและการให้บริการทางวิชาการ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2542 : 8)

ซึ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของบัณฑิตวิทยาลัยสามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ (บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2545 : 6-8)

1. ด้านนโยบายและการบริหารงานบัณฑิตศึกษา โดยการพิจารณาวางแผนงาน นโยบาย และกำหนดแนวทางการดำเนินงานของการบริหารบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย วางระเบียบและข้อบังคับภายในบัณฑิตวิทยาลัย ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย หรือเพื่อเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย และให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับกิจการของบัณฑิตวิทยาลัยหรือตามที่อธิการบดีมอบหมาย

2. ด้านบริหารการศึกษา ซึ่งจะทำหน้าที่ประสานงานกับคณะสาขาวิชาต่าง ๆ ในการดำเนินงานต่าง ๆ ด้านบริหารการศึกษา ได้แก่ การพิจารณาหลักสูตรและควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาติดตามและตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา ส่งเสริมพัฒนา และกำหนดทิศทางการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินการเพื่อขออนุมัติเปิดหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา ในสาขาวิชาต่าง ๆ และการพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย รวมทั้งวางแผนพัฒนาและดำเนินการหลักสูตรที่เป็นสหวิทยาการ

3. ด้านการเรียนการสอน ส่วนใหญ่บัณฑิตวิทยาลัยจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการควบคุม ประสานงาน การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของทุกคณะ ทุกภาควิชาและทุกสาขาวิชาในมหาวิทยาลัย ให้การจัดการเรียนการสอนมีมาตรฐานเดียวกันและเป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ส่วนการจัดการเรียนการสอนจะดำเนินการโดย คณะ ภาควิชาและสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย สรุปได้ว่า บัณฑิตวิทยาลัย มีหน้าที่ในการวางแผนนโยบาย กำหนดและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ ประสานงานด้านบัณฑิตศึกษา และจัดดำเนินการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ร่วมกับคณะที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา มีคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้บังคับบัญชา โดยมีรองคณบดีฝ่ายบริหารและรองคณบดีฝ่ายวิชาการร่วมรับผิดชอบการบริหารงาน โดยเฉพาะภายในมหาวิทยาลัยในการผลิตนิสิตระดับบัณฑิตศึกษารวมทั้งให้บริการแก่นิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาตลอดจนทำหน้าที่เป็นหน่วยงานควบคุมมาตรฐานด้านวิชาการ ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานของภาควิชาต่างๆที่เปิดสอน และออกกฎระเบียบ กำหนด

นโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐาน มุ่งสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาชั้นบัณฑิตศึกษาได้เริ่มขึ้นในปีการศึกษา 2499 ณ วิทยาเขตประสานมิตรโดยเปิดสอนระดับปริญญาโทเริ่มครั้งแรกในสาขาจิตวิทยาพัฒนาการ ด้วยความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (ปัจจุบันคือ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์) ในปีการศึกษา 2504 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้เปิดรับสมัคร และคัดเลือกนิสิตเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท 8 สาขา คือ การประถมศึกษา การมัธยมศึกษา การอุดมศึกษา และฝึกหัดครู การบริหารการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การวัดผลการศึกษา โสตทัศนศึกษา และบรรณารักษศาสตร์ ในปีการศึกษา 2506 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้เปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะขึ้น 12 สาขา ได้แก่ ภาษาและวรรณคดีไทย ภาษาและวรรณคดีอังกฤษ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ชีววิทยา ฟิสิกส์ เคมี คณิตศาสตร์ การวัดผลการศึกษา โสตทัศนศึกษา บรรณารักษศาสตร์ และการแนะแนว

ในปีการศึกษา 2517 ได้มีการเปิดหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสองสาขาวิชา คือ สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ และสาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนราชการของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดไว้ในมาตราที่ 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2541 บัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในด้านการวางแผนนโยบาย พัฒนาดิตตามและตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา พัฒนาและกำหนดทิศทางการวิจัย และพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะ สถาบัน และสำนักที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บัณฑิตวิทยาลัยมีคุณสมบัติเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของมหาวิทยาลัย โดยมีรองคณบดี 2 ฝ่าย คือ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และรองคณบดีฝ่ายบริหารทำหน้าที่รับผิดชอบตามที่คณะบดีมอบหมาย กรรมการบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัยมีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ วางนโยบาย และกำหนดแนวทางการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย พัฒนาดิตตาม และตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา พัฒนาและกำหนดทิศทางการวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา พิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วางแผนพัฒนาดำเนินการหลักสูตรที่เป็นสหวิทยาการ วางระเบียบ ออกข้อบังคับที่เกี่ยวกับการบริหารและดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย .2543 : 8-11)

โครงสร้างการบริหารงาน บัณฑิตวิทยาลัยมีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของบัณฑิตวิทยาลัย โดยมีรองคณบดี 2 ฝ่ายคือ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และรองคณบดีฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่รับผิดชอบตามที่คณะบดีมอบหมาย การบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัยมีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วย คณบดี เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีก 16 คน มี

อำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วย คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย พ.ศ. 2542 ในสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมีการจัดแบ่ง ส่วนราชการเป็น 3 งาน คือ งานบริหารและธุรการ งานคลังและพัสดุ และงานบริการการศึกษา ซึ่ง แต่ละงานมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ ดังนี้

1. งานบริหารและธุรการ มีขอบข่ายงานและหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้
 - 1.1 งานสารบรรณ
 - 1.2 งานประชุมและเลขานุการ
 - 1.3 งานงบประมาณ
 - 1.4 งานนโยบายและวางแผน
 - 1.5 งานบริหารบุคคล
 - 1.6 งานอาคารสถานที่
 - 1.7 งานสวัสดิการและบริการ
 - 1.8 ปฏิบัติงานนโยบายเร่งด่วนที่ได้รับมอบหมาย
 2. งานคลังและพัสดุ มีขอบข่ายงานและหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้
 - 2.1 งานการจัดทำรายงานการเงินประจำเดือน
 - 2.2 จัดทำใบเบิกเพื่อจ่ายในรายการ
 - 2.3 จัดทำบงบหน้าใบเบิกเงินรายได้
 - 2.4 งานบัญชี
 - 2.5 งานงบประมาณ การจัดทำรายงานการเงิน
 - 2.6 งานพัสดุ
 - 2.7 ปฏิบัติงานนโยบายเร่งด่วนที่ได้รับมอบหมาย
 3. งานบริการการศึกษา มีขอบข่ายงานและหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้
 - 3.1 งานหลักสูตร ได้แก่ การควบคุมดูแลหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานมหาวิทยาลัย รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการศึกษา
 - 3.2 งานตารางสอน ได้แก่ จัดทำตารางสอนให้แก่นิสิต
 - 3.3 งานสอบพิเศษ ได้แก่
 - 3.3.1 การสอบภาษา (Language Examination)
 - 3.3.2 การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) นิสิตหลักสูตรปริญญา
- คุษุฎิบัณฑิต จะต้องสอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ
- 3.4 การสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) นิสิตหลักสูตรปริญญา
- มหาบบัณฑิต และหลักสูตรปริญญาคุษุฎิบัณฑิตต้องสอบประมวลความรู้
- 3.5 การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) นิสิตระดับปริญญาคุษุฎิบัณฑิต
 - 3.6 การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การดูแลการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและ

แผนการเรียน

3.7 งานตรวจปริญญาบัตร และสารนิพนธ์ ได้แก่ การตรวจสารนิพนธ์ และปริญญาบัตร

3.8 งานการปฐมนิเทศนิสิตใหม่ ได้แก่ การรับรายงานตัวนิสิตใหม่ การจัดปฐมนิเทศนิสิตใหม่ แจกเอกสารคู่มือการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้แก่นิสิต

3.9 งานเอกสารและทะเบียนและประมวลผล ได้แก่ ได้แก่ การออกเอกสารสำคัญทางการศึกษา การตรวจสอบวุฒิ การออกผลการเรียน (เกรด) การออกใบปริญญาบัตร ใบแสดงผลการเรียน หรือใบรับรองต่างๆ

3.10 งานที่ได้รับมอบหมายจากคณบดี (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2542 : 7-8)

มหาวิทยาลัยมีนโยบายที่จะขยายการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้พัฒนาก้าวหน้าโดยการเพิ่มจำนวนการรับบัณฑิตในสาขาวิชาต่างๆ เพิ่มหลักสูตรสาขาอื่นๆทั้งในระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เพื่อให้สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของประเทศในด้านกำลังคนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น ในปัจจุบันงานของบัณฑิตวิทยาลัยจึงเน้นหนักไปในด้านขยายหลักสูตรใหม่ที่จะสนองความต้องการของสังคมและพยายามปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพทางความคิด มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้บำเพ็ญในสังคม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .2542 : 40-41)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา สรุปได้ว่า การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะในสาขาวิชาเฉพาะทางให้มีความชำนาญมากขึ้นเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการโดยเฉพาะการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เป็นการศึกษาที่เน้นวิชาชีพเฉพาะเพื่อเป็นผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพในสังคม ซึ่งนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องมีลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบที่สถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ตั้งเป้าประสงค์ไว้ ซึ่งการที่จะพัฒนานิสิตให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น การจัดการเรียนการสอนของสถาบันจะต้องมีประสิทธิภาพสามารถผลิตบัณฑิตออกมาให้มีคุณลักษณะที่ทั้งวิชาการและสังคมดังความหวังไว้ การที่จะผลิตบัณฑิตให้ออกมามีลักษณะที่พึงประสงค์นั้นการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพราะ การจัดการศึกษาซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถาบัน ซึ่งการจัดการศึกษาของสถาบันนั้นจะให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ คือ องค์ประกอบด้านหลักสูตรและการสอน ด้านผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย เพราะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะหล่อหลอมพัฒนาการและการเรียนรู้ของนิสิต ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นผู้นำทางวิชาการได้อย่างแท้จริงและสามารถนำความรู้ที่ได้พัฒนาประเทศชาติและสังคมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) และได้ดำเนินการตามลำดับสาระดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา แบ่งเป็น นิสิตระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2548 จำนวน 5,570 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา แบ่งเป็น นิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2548 ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชาโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ ประชากรมีจำนวนเป็นหลักพัน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 10% ประชากรมีจำนวนเป็นหลักร้อยใช้กลุ่มตัวอย่าง 20% (บุรุษ ไกยวรรณ. 2545 : 103) และประชากรที่มีจำนวนเป็นหลักสิบใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 880 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการเรียน

ระดับการศึกษา	หลักสูตร	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
นิสิตระดับปริญญาโท	การศึกษามหาบัณฑิต	966	1,931	2,897	133	193	326
	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	59	48	107	12	9	21
	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	105	365	470	21	73	94
	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต	215	355	570	43	71	114
	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต	104	141	245	21	28	49
	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	234	439	673	47	88	135
	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	36	67	103	7	14	21
	วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	24	8	36	18	8	26
	รวม	1,843	3,354	5,197	302	484	786
นิสิตระดับปริญญาเอก	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต และ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต	130	179	309	26	36	62
	วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต และ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	17	47	64	9	23	32
	รวม	147	226	373	35	59	94
	รวมทั้งหมด	1,990	3,580	5,570	337	543	880

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	หลักสูตร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	การศึกษามหาบัณฑิต	2,897	326
	เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต	245	49
	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	673	135
	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	103	21
	รวม	3,918	531
ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	470	94
	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	107	21
	รวม	577	115
วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต	570	114
	วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	36	26
	รวม	606	140
สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	การศึกษาคุษุบัณฑิต และ ศิลปศาสตรคุษุบัณฑิต	309	62
วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ	วิทยาศาสตร์คุษุบัณฑิต และ ปรัชญาคุษุบัณฑิต	64	32
	รวม	5,570	880

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา

ระดับการศึกษา	สาขาวิชา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ภาค ปกติ	ภาค พิเศษ	รวม	ภาค ปกติ	ภาค พิเศษ	รวม
นิสิตระดับปริญญาโท	สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	915	3,003	3,918	151	380	531
	ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	261	316	577	52	63	115
	วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	235	467	702	47	93	140
	รวม	1,411	3,786	5,197	250	536	786
นิสิตระดับปริญญาเอก	สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	309	-	309	62	-	62
	วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ	64	-	64	32	-	32
	รวม	373	0	373	94	0	94
	รวมทั้งหมด	1,784	3,786	5,570	344	536	880

ที่มา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (สำรวจเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2548)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาและของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนการประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของไลเคิร์ต (Likert, 1961 : 1-55) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและการสอน 18 ข้อ ด้านอาจารย์ผู้สอน 12 ข้อ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ 12 ข้อ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย 13 ข้อ รวมทั้งสิ้น 55 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
5. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ข) เป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องชัดเจนของข้อคำถาม และความสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
6. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขแล้ว เสนอประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตจำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วใช้การทดสอบที (t-test) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.71 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์สูงมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Ferguson, 1981 : 180) ได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 55 ข้อ (ภาคผนวก จ)
8. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984 : 161) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.962
9. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ควบคุมปริญญาโท เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และ เติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย

การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน มีดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขออนุญาตและนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความ

อนุเคราะห์จากอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในการแจกแบบสอบถามให้กับนิสิต

2. ขอความร่วมมือจากนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระดับปริญญาโท และ ปริญญาเอก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมา มาตรวจสอบและคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนตามค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกในแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป แบบสอบถามส่งไป 880 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ 845 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.02

4. นำแบบสอบถามที่มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติตามที่กำหนด

5. ในส่วนของแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มคำตอบโดยนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยายเพื่อประกอบในการอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาโดย การหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ตามความมุ่งหมายของวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ตามความมุ่งหมายข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ระดับการเรียน และสถานภาพทางการศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรหลักสูตรที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One -Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) ทำการแจกแจงความถี่ และนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยายเพื่อประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่

1. ค่าความถี่ (Frequency)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (Mean)

4. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)

(Ferguson. 1981 : 190)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha

Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การ

ทดสอบที (t-test for Independent sample) (Ferguson. 1981 : 178)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Ferguson. 1981 : 308)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน ค่าระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
p	แทน ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่จะใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ระดับการเรียนรู้ สถานภาพทางการศึกษา โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนจำแนกตามสาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance) และ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่

ตอนที่ 4 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้าน โดยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอเชิงบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และ
หาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	300	35.5
1.2 หญิง	545	64.5
รวม	845	100.0
2. สาขาวิชา		
2.1 สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	496	58.7
2.2 ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	115	13.6
2.3 วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	140	16.6
2.4 สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	62	7.3
2.5 วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ	32	3.8
รวม	845	100.0
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาโท	751	88.9
3.2 ปริญญาเอก	94	11.1
รวม	845	100.0
4. สถานภาพทางการศึกษา		
4.1 ภาคปกติ	309	36.6
4.2 ภาคพิเศษ	536	63.4
รวม	845	100.0
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
5.1 ต่ำ	77	9.1
5.2 ปานกลาง	308	36.4
5.3 สูง	460	54.4
รวม	845	100.0

จากตาราง 4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 845 คน จำแนกตามเพศ สาขาวิชา ระดับการศึกษา สถานภาพทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือเป็นนิสิตชาย 300 คน (ร้อยละ 35.5) และนิสิตหญิงจำนวน 545 คน (ร้อยละ 64.5) แบ่งตามสาขาวิชา คือ สาขาวิชา สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ จำนวน 496 คน (ร้อยละ 58.7) สาขาวิชาศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 115 คน (ร้อยละ 13.6) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 140 คน (ร้อยละ 16.6) สาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์ จำนวน 62 คน (ร้อยละ 7.3) สาขาวิชา วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 32 คน (ร้อยละ 3.8) แบ่งตามระดับการศึกษา คือ ศึกษา ระดับปริญญาโทจำนวน 751 คน (ร้อยละ 88.9) และศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 94 คน (ร้อยละ 11.1) และสถานภาพทางการศึกษา คือ เป็นนิสิตภาคปกติจำนวน 309 คน (ร้อยละ 36.6) ภาคพิเศษจำนวน 536 คน (ร้อยละ 63.4) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวน 77 คน (ร้อยละ 9.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางจำนวน 308 คน (ร้อยละ 36.4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจำนวน 460 คน (ร้อยละ 54.4)

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 ด้านคือ คือ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 5-14

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	นิสิต (n=845)		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.79	0.41	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.84	0.44	มาก
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.24	0.54	ปานกลาง
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	3.51	0.43	มาก
รวม	3.62	0.34	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอน เป็นรายข้อ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มศว ด้านหลักสูตรและการสอน	นิสิต (n=845)		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
1. หลักสูตรในสาขาที่เรียนตรงกับความต้องการของนิสิตในการพัฒนาความรู้	3.92	0.71	มาก
2. หลักสูตรมีขอบเขตและความมุ่งหมายที่ชัดเจน	3.90	0.65	มาก
3. หลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม	3.81	0.69	มาก
4. หลักสูตรส่งเสริมให้นิสิตเป็นนักวิจัย	3.83	0.67	มาก
5. หลักสูตรส่งเสริมให้นิสิตเป็นนักวิชาการ	3.80	0.70	มาก
6. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้เดิมของนิสิต	3.71	0.76	มาก
7. ระดับความยาก / ง่ายของเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา	3.79	0.72	มาก
8. วิชาเลือกในสาขาวิชาเปิดสอนตามความสนใจและความต้องการของนิสิต	3.74	0.73	มาก
9. การจัดเนื้อหาทุกรายวิชาเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายของวิชาเอกที่ท่านศึกษา	3.87	0.68	มาก
10. เนื้อหาที่อาจารย์สอนตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้	3.92	0.65	มาก
11. เนื้อหาที่สอนพัฒนาความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพของนิสิต	3.83	0.66	มาก
12. กระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรส่งเสริมให้นิสิตคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้	3.82	0.69	มาก
13. เนื้อหาในหลักสูตรมีภาคปฏิบัติเพียงพอทำให้นิสิตมีทักษะต่างๆ เช่น การศึกษาค้นคว้าการทำงานเป็นทีม เป็นต้น	3.57	0.67	มาก
14. ระยะเวลาที่สอนของแต่ละคาบเรียนมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่เรียน	3.72	0.65	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มศว ด้านหลักสูตรและการสอน	นิสิต (n=845)		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
15.อาจารย์จัดโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่ อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอน	3.66	0.70	มาก
16.มีการแจ้งเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้นิสิต ทราบล่วงหน้า	3.74	0.75	มาก
17.อาจารย์ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล การเรียนรู้ที่ชัดเจน	3.76	0.76	มาก
18.การประเมินผลการเรียนของอาจารย์สอดคล้อง/ ตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา	3.81	0.71	มาก
รวม	3.79	0.41	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายชื่อ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มศว ด้านอาจารย์ผู้สอน	นิสิต (n=845)		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
19.อาจารย์บอกจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชาชัดเจน	3.87	0.69	มาก
20.อาจารย์มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระที่สำคัญ ขณะสอน	3.84	0.61	มาก
21.อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะของ เนื้อหา	3.78	0.69	มาก
22.อาจารย์มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	4.06	0.74	มาก
23.ลักษณะการสอนของอาจารย์แสดงให้เห็นว่ามี การเตรียมการสอนเป็นอย่างดี	3.93	0.71	มาก
24.อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นในแต่ละรายวิชาที่เรียน	3.98	0.70	มาก
25.อาจารย์เข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา	3.79	0.77	มาก
26.งานที่อาจารย์มอบหมายให้ศึกษาค้นคว้า นอกชั้นเรียนมีจำนวนเหมาะสม	3.73	0.73	มาก
27.อาจารย์นำสื่อการสอนและเทคโนโลยีใหม่ๆมา ใช้ในการสอน	3.68	0.77	มาก
28.อาจารย์ที่สอนในแต่ละรายวิชามีการแนะนำ เอกสารตำราและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้แก่นิสิต	3.83	0.70	มาก
29.อาจารย์มีสัมพันธภาพที่ดีและมีความเป็นกันเอง กับนิสิต	3.85	0.71	มาก
30.บรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมให้นิสิตสนใจ การเรียนการสอน	3.76	0.71	มาก
รวม	3.84	0.44	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ผู้สอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นรายข้อ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มศว ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	นิสิต (n=845)		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
31.ห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน	3.42	0.78	ปานกลาง
32.สภาพของห้องเรียนมีความเหมาะสมต่อการเรียนการสอน	3.35	0.82	ปานกลาง
33.ห้องเรียนมีความสะอาดและมีบรรยากาศที่ดี	3.32	0.77	ปานกลาง
34.สภาพแวดล้อมของห้องเรียน เช่น แสง เสียง อากาศ-ถ่ายเท อุณหภูมิ เหมาะสมกับการเรียน	3.35	0.75	ปานกลาง
35.สภาพของโต๊ะ เก้าอี้ในห้องเรียนมีความเหมาะสมกับการเรียน	3.29	0.78	ปานกลาง
36.ห้องเรียนมี สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น จอรับภาพข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียง ปลั๊กไฟ อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้	3.31	0.81	ปานกลาง
37.ห้องปฏิบัติการสำหรับการเรียนในรายวิชาที่มีภาคปฏิบัติมีจำนวนเพียงพอ	3.28	0.77	ปานกลาง
38.ห้องน้ำตามอาคารต่าง ๆ มีปริมาณเพียงพอและสะอาด	3.17	0.77	ปานกลาง
39.บริเวณโรงอาหารสะอาดและถูกสุขลักษณะ	3.13	0.74	ปานกลาง
40. โรงอาหารมีที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนิสิต	3.10	0.69	ปานกลาง
41.ภายในมหาวิทยาลัยมีสถานที่จอดรถเพียงพอและสะอาด	3.07	0.81	ปานกลาง
42.มหาวิทยาลัยจัดสถานที่นอกห้องเรียนเพื่อให้นิสิตใช้เป็นสถานที่ทำงานและพักผ่อนอย่างเพียงพอ	3.10	0.79	ปานกลาง
รวม	3.24	0.54	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับปานกลางเช่นกัน

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย เป็นรายข้อ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มศว ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	นิสิต (n=845)		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
43.การให้บริการด้านต่าง ๆ ของบัณฑิตวิทยาลัยมีความสะดวกรวดเร็ว	3.38	0.59	ปานกลาง
44.เจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยให้บริการด้วยความสุภาพและเต็มใจ	3.41	0.67	ปานกลาง
45.กรณีมีปัญหาในการลงทะเบียนหรือการขอใบรับรองต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยสามารถให้คำแนะนำได้ถูกต้อง	3.49	0.63	ปานกลาง
46. เจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยมีการปฏิบัติต่อผู้มารับบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน	3.49	0.65	ปานกลาง
47.การติดต่อขอเอกสารหรือหนังสือต่างจากบัณฑิตวิทยาลัยได้รับความสะดวกรวดเร็ว	3.61	0.67	มาก
48.บัณฑิตวิทยาลัยมีการแจกคู่มือในการทำปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ ให้แก่นิสิตอย่างทั่วถึง	3.64	0.69	มาก
49.การลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียนมีความสะดวกรวดเร็ว	3.63	0.69	มาก
50.บัณฑิตวิทยาลัยมีระบบการจัดเก็บเอกสารที่ทำให้นิสิตสามารถค้นหาได้อย่างสะดวก	3.52	0.70	มาก
51.บัณฑิตวิทยาลัยได้กำหนดแนวปฏิบัติในการสมัครสอบพิเศษต่าง ๆ ไว้ชัดเจน	3.49	0.65	ปานกลาง
52.บัณฑิตวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารอยู่เสมอ เช่น การสอบต่าง ๆ การลงทะเบียน เป็นต้น	3.47	0.63	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มศว ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	นิสิต (n=845)		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D	
53.บัณฑิตวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางวิชาการอยู่เสมอ	3.46	0.64	ปานกลาง
54.บัณฑิตวิทยาลัยมีการจัดสถานที่อย่างเหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นิสิตในการติดต่อ	3.52	0.70	มาก
55.ระยะเวลาในการเปิดให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัยมีความเหมาะสม	3.56	0.68	มาก
รวม	3.51	0.43	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่านิสิตมีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 43,44,45,46,51,52,53 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ชาย (n=300)			หญิง (n=545)		
	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.79	0.43	มาก	3.79	0.40	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.80	0.45	มาก	3.86	0.44	มาก
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.24	0.57	ปานกลาง	3.24	0.52	ปานกลาง
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	3.53	0.43	มาก	3.50	0.43	มาก
รวม	3.61	0.37	มาก	3.62	0.32	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า นิสิตชายมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ส่วนนิสิตหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกันเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมวด	สังคมศาสตร์ - มนุษยศาสตร์ (n=496)			ศิลปศาสตร์ - ศิลปกรรมศาสตร์ (n=115)			วิทยาศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์ (n=140)			สังคมศาสตร์ - ศิลปศาสตร์ (n=62)			วิทยาศาสตร์ - วิทยาศาสตร์สุขภาพ (n=32)		
	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.81	0.42	มาก	3.81	0.30	มาก	3.68	0.44	มาก	3.69	0.31	มาก	4.05	0.52	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.86	0.45	มาก	3.87	0.39	มาก	3.72	0.46	มาก	3.76	0.36	มาก	4.14	0.44	มาก
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.19	0.56	ปานกลาง	3.41	0.53	ปานกลาง	3.19	0.56	ปานกลาง	3.38	0.42	ปานกลาง	3.44	0.27	ปานกลาง
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	3.49	0.45	ปานกลาง	3.62	0.39	มาก	3.49	0.42	ปานกลาง	3.55	0.37	มาก	3.53	0.34	มาก
รวม	3.61	0.35	มาก	3.69	0.28	มาก	3.54	0.35	มาก	3.60	0.24	มาก	3.81	0.30	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่านิสิตในทุกสาขาวิชามีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นิสิตในทุกสาขาวิชามีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอนและด้านอาจารย์ผู้สอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์นิสิตทุกสาขาวิชามีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยนิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นสาขาวิชาสังคมศาสตร์ - มนุษยศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการเรียน

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ปริญญาโท (n=751)			ปริญญาเอก (n=94)		
	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปลความหมาย
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.79	0.41	มาก	3.81	0.43	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.84	0.45	มาก	3.89	0.43	มาก
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.22	0.56	ปานกลาง	3.40	0.37	ปานกลาง
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	3.51	0.44	มาก	3.54	0.36	มาก
รวม	3.61	0.35	มาก	3.67	0.28	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาทั้งปริญญาโทและปริญญาเอกมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าเกือบทุกด้าน มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ภาคปกติ (n=309)			ภาคพิเศษ (n=536)		
	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.81	0.37	มาก	3.78	0.43	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.88	0.42	มาก	3.82	0.45	มาก
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.29	0.50	ปานกลาง	3.22	0.56	ปานกลาง
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	3.54	0.40	มาก	3.50	0.44	มาก
รวม	3.65	0.27	มาก	3.60	0.37	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า นิสิตภาคปกติและภาคพิเศษมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นว่าเกือบทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มศว	ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำ (n=77)			ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนปานกลาง (n=308)			ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูง (n=460)		
	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	การแปล ความหมาย
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.75	0.42	มาก	3.76	0.46	มาก	3.82	0.37	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.79	0.48	มาก	3.81	0.48	มาก	3.87	0.42	มาก
ด้านอาคารสถานที่และ วัสดุอุปกรณ์	3.11	0.57	ปานกลาง	3.28	0.52	ปานกลาง	3.24	0.55	ปานกลาง
ด้านการบริการของ บัณฑิตวิทยาลัย	3.41	0.41	ปานกลาง	3.54	0.46	มาก	3.51	0.41	มาก
รวม	3.54	0.35	มาก	3.62	0.38	มาก	3.63	0.31	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ระดับ การเรียน สถานภาพทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังแสดงในตาราง 15-23

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ชาย (n=300)		หญิง (n=545)		t	P
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.79	0.43	3.79	0.40	-0.10	0.924
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.80	0.45	3.86	0.44	-1.83	0.068
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.24	0.57	3.24	0.52	-0.09	0.931
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	3.53	0.43	3.50	0.43	0.77	0.445
รวม	3.61	0.37	3.62	0.32	-0.36	0.718

จากตาราง 15 แสดงว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านหลักสูตรและการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	4.58	1.14	6.99	0.001
	ภายในกลุ่ม	840	137.61	0.16		
	รวม	844	142.19			
ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	9	5.59	1.40	7.13	0.001
	ภายในกลุ่ม	835	160.44	0.19		
	รวม	844	166.03			
ด้านอาคารสถานที่และ วัสดุอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	9	7.50	1.87	6.55	0.001
	ภายในกลุ่ม	835	240.13	0.29		
	รวม	844	247.63			
ด้านการบริการของบัณฑิต วิทยาลัย	ระหว่างกลุ่ม	9	1.86	0.47	2.54	0.039
	ภายในกลุ่ม	835	154.23	0.18		
	รวม	844	156.10			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	9	2.78	0.71	6.21	0.001
	ภายในกลุ่ม	835	94.06	0.11		
	รวม	844	96.84			

จากตาราง 16 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ดังแสดงในตาราง 17- 20

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวม
จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

การจัดการศึกษา	สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ
ระดับบัณฑิตศึกษา					
มคอ.	$\bar{X}$	3.61	3.69	3.54	3.81
สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	3.61				*
ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	3.69		*		.
วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	3.54				
สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	3.60				
วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.81				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และนิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านหลักสูตรและ
การสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

การจัดการศึกษา		สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ
ระดับบัณฑิตศึกษา	$\bar{X}$	3.81	3.81	3.68	3.69	4.05
มศว.						
สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	3.81			*		*
ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	3.81					*
วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	3.68					*
สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	3.69					*
วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ	4.05					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอนแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอนแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ -ศิลปศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ผู้สอน
 จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

การจัดการศึกษา					
ระดับบัณฑิตศึกษา		สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์		ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	
		สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์		ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	
มคอ.		$\bar{X}$			
สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์		3.86		3.87	
ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์		3.87		3.72	
วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์		3.72		3.76	
สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์		3.76		4.14	
วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ		4.14		4.14	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ -ศิลปศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของความถี่เห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

การจัดการศึกษา					
ระดับบัณฑิตศึกษา	สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ
มศว.	$\bar{X}$	3.19	3.41	3.19	3.38
สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	3.19				3.44
ศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์	3.41				
วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์	3.19				
สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์	3.38				
วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.44				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ส่วนในด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย จากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) แล้ว ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างที่มีอยู่ไม่ถึงระดับนัยสำคัญและอาจเนื่องมาจากความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างไม่มากพอที่จะทำให้ความแตกต่างของสาขาวิชาในด้านนี้นัยสำคัญก็เป็นได้

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการเรียนรู้

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	นิสิตระดับ ปริญญาโท (n=751)		นิสิตระดับ ปริญญาเอก (n=94)		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.79	0.41	3.81	0.43	-0.49	0.622
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.84	0.45	3.89	0.43	-1.10	0.272
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.22	0.56	3.40	0.37	-3.06	0.002
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	3.51	0.44	3.54	0.36	-0.68	0.500
รวม	3.61	0.35	3.67	0.28	-1.78	0.076

จากตาราง 21 แสดงว่า นิสิตปริญญาโทและนิสิตปริญญาเอกมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	นิสิตภาคปกติ (n=309)		นิสิตภาคพิเศษ (n=536)		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านหลักสูตรและการสอน	3.81	0.37	3.78	0.43	1.00	0.318
ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.88	0.42	3.82	0.45	1.87	0.062
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	3.29	0.50	3.22	0.56	1.76	0.079
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	3.54	0.40	3.50	0.44	1.41	0.158
รวม	3.65	0.27	3.60	0.37	1.97	0.049

จากตาราง 22 แสดงว่า นิสิตภาคปกติและนิสิตภาคพิเศษมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตรและการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.71	0.36	2.12	0.120
	ภายในกลุ่ม	842	141.48	0.17		
	รวม	844	142.19			
ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.78	0.39	2.00	0.137
	ภายในกลุ่ม	842	165.25	0.20		
	รวม	844	166.03			
ด้านอาคารสถานที่และ วัสดุอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.80	0.90	3.07	0.047
	ภายในกลุ่ม	842	245.83	0.29		
	รวม	844	247.63			
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.19	0.59	3.23	0.040
	ภายในกลุ่ม	842	154.91	0.18		
	รวม	844	156.10			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.58	0.29	2.53	0.081
	ภายในกลุ่ม	842	96.26	0.11		
	รวม	844	96.84			

จากตาราง 23 แสดงว่า นิสิตที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงในตารางที่ 24-25

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำแนกตาม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	3.11	3.28	3.24
ต่ำ	3.11		*	
ปานกลาง	3.28			
สูง	3.24			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่านิสิตที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย จำแนกตาม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	3.41	3.54	3.51
ต่ำ	3.41		*	
ปานกลาง	3.54			
สูง	3.51			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่านิสิตที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการแจกแจงความถี่

ตาราง 26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ความถี่
1. ด้านหลักสูตรและการสอน	
1.1 หลักสูตรมีความชัดเจนและตรงกับสาขาที่เรียน	26
1.2 อาจารย์ทุกท่านควรแจ้งเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนแก่นิสิต	11
1.3 ควรเพิ่มเวลาเรียนและจัดเวลาในการออกภาคปฏิบัติให้เหมาะสม	10
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	
2.1 อาจารย์ดูแลนิสิตให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเป็นอย่างดี	31
2.2 อาจารย์มีความเป็นกันเอง	27
2.3 ควรจัดให้มีเอกสารหรือตำราเรียนแจกนิสิต	6
2.4 อาจารย์บางท่านเข้าสอนและเลิกสอนไม่ตรงเวลา	4
3. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	
3.1 ควรดูแลห้องน้ำให้สะอาดโดยเฉพาะบริเวณโรงอาหาร	20
3.2 ที่จอดรถของมหาวิทยาลัยมีไม่เพียงพอ	19
3.3 ควรดูแลปรับปรุงและซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้	14
3.4 ควรปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ให้สะอาดและดูทันสมัย	13
3.5 ควรเพิ่มจำนวนห้องเรียนให้เพียงพอ	12
3.6 เจ้าหน้าที่ปิดอาคารและห้องน้ำเร็วเกินไปโดยเฉพาะนิสิตภาคสมทบที่เรียนในตอนเย็นไม่มีห้องน้ำใช้	4
4. ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย	
4.1 เจ้าหน้าที่ควรปรับปรุงมารยาทในการให้บริการ	15
4.2 ควรจัดประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆของบัณฑิตวิทยาลัยให้มากยิ่งขึ้น	12
4.3 ควรมีการปรับปรุงด้านข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัยให้มีความทันสมัย	3

จากตาราง 26 สรุปได้ว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในด้านหลักสูตรและการสอน ดังนี้ หลักสูตรมีความชัดเจนและตรงกับสาขาที่เรียน ($f=26$) รองลงมาคือ อาจารย์ทุกท่านควรแจ้งเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนแก่นิสิต ($f=11$) และควรเพิ่มเวลาเรียนและจัดเวลาในการออกภาคปฏิบัติให้เหมาะสม ($f=10$)

ส่วนในด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า อาจารย์ดูแลนิสิตให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเป็นอย่างดี ($f=31$) รองลงมาคือ อาจารย์มีความเป็นกันเอง ($f=27$) และควรจัดให้มีเอกสารหรือตำราเรียนแจกนิสิต ($f=6$) และอาจารย์บางท่านเข้าสอนและเลิกสอนไม่ตรงเวลา ($f=4$) เป็นลำดับสุดท้าย

และนิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ว่า ควรดูแลห้องน้ำให้สะอาดโดยเฉพาะบริเวณโรงอาหาร มากที่สุด ($f=20$) รองลงมาคือ วัสดุของมหาวิทยาลัยมีไม่เพียงพอ ($f=19$) และควรดูแลปรับปรุงและซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ($f=14$) ควรปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ให้สะอาดและดูทันสมัย ($f=13$) ควรเพิ่มจำนวนห้องเรียนให้เพียงพอ ($f=12$) เจ้าหน้าที่ปิดอาคารและห้องน้ำเร็วเกินไปโดยเฉพาะ นิสิตภาคสมทบที่เรียนในตอนเย็นไม่มีห้องน้ำใช้ ($f=4$)

ในด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย นิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรปรับปรุงมารยาทในการให้บริการ มากที่สุด ($f=15$) รองลงมาคือควรจัดประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ของบัณฑิตวิทยาลัยให้มากยิ่งขึ้น ($f=12$) และควรมีการปรับปรุงด้านข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัยให้มีความทันสมัย ($f=3$) เป็นลำดับสุดท้าย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 ด้าน คือด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ระดับการเรียนรู้ สถานภาพทางการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับบัณฑิตศึกษาทั้งปริญญาโท และปริญญาเอกทุกชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2548 รวมทั้งสิ้น 845 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 ด้าน คือด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 55 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.962

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ระดับการเรียนรู้ สถานภาพทางการศึกษา โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรสาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โดยการแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์
ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย จำแนกตาม เพศ
สาขาวิชา ระดับการเรียนรู้ สถานภาพทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้าน
หลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยมีความเหมาะสม
ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2. นิสิตชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่
ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์
- ศิลปกรรมศาสตร์ และนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นแตกต่างจาก
นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์และสาขาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

3.1 ด้านหลักสูตรและการสอน นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์
มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ และนิสิตสาขาวิชา
วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-
มนุษยศาสตร์ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ และนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ มี
ความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ และนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-
วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ นิสิตสาขา
วิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ และนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.3 ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-
วิศวกรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ และ

นิสิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์ - ศิลปกรรมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.4 ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตที่มีระดับการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

5. นิสิตที่มีสถานภาพทางการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

6. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคิดเห็นแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอเสนอ การอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการสอน นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดหลักสูตรและการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาที่เรียนตรงกับความต้องการของนิสิตและทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม หลักสูตรมีจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่ชัดเจน และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มุ่งจะพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา การค้นคว้าวิจัย การยกระดับวิชาชีพ และเพื่อสร้างผู้นำทางวิชาการ ดังที่ ชมพันธ์ บุญชู ณ อยู่ธยา (2530 :164 - 169) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา การจัดการศึกษาจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตรซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนะแนวทางโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาจำเป็นต้องเน้นทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการและการจัดการศึกษาให้ทันต่อ

การพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และข้าวง บัวศรี (2542 :164 - 169) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม สนองต่อความต้องการของผู้เรียน แก้ปัญหาสังคม ต้องมีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะ และระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติโดยสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ นอกจากนี้กระบวนการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้นิสิตวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ และมีภาคปฏิบัติเพียงพอมีทักษะต่างๆ มีการศึกษาคูงานที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้นิสิตเป็นผู้ที่มีความรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา ส่งเสริมความเป็นนักวิชาการ มีทักษะในการวิจัย และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ เช่นเดียวกับแนวคิดของ วิจิตร สินสิริ (2534 : 7) ที่กล่าวถึงการสอนในระดับบัณฑิตศึกษานั้นไม่ว่าจะเป็นการสอนวิธีใด ควรเน้นทักษะในการเสนอสาระเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ เช่น การทำโครงการ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การทำวิจัย ภาคสนาม ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน ผู้สอน ต้องศึกษาลึกซึ้งในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษานั้นขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของหลักสูตรและภูมิหลังของผู้สอน และรูปแบบที่เน้นประสบการณ์ของผู้สอนลึกซึ้งในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพรเทพ ไทยรักษ์ (2539 : 183) ที่ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า เนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความน่าสนใจ ทันสมัย และครอบคลุมในสาขาวิชาที่ศึกษา และในส่วนของ การเรียนการสอนก็มีความเหมาะสมในระดับมาก เป็นรูปแบบการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการค้นคว้าวิจัย และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ และมีลักษณะการเรียนการสอนโดยที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาตลอดจนการหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเรียน การเน้นทักษะในการวิจัย และสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา หมนั่ง (2547 : 54) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาโท การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2544 : 93-99) เรื่องสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการสอนเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตเข้าใจได้ง่าย เลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม และมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของแต่ละรายวิชา นำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการสอน เปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็น มีความเป็นกันเองกับนิสิต ทำให้มีบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดี ส่งเสริมให้

นิสิตมีความสนใจในวิชาที่เรียน และมีความเอาใจใส่ต่อนิสิตเป็นอย่างดี สามารถให้คำปรึกษาด้าน การเรียนแก่นิสิตได้ ดังที่ภิญโญ สาร (2526 :178 -179) ได้กล่าวว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ก่อให้เกิด การเรียนรู้และพัฒนาการรอบด้านขึ้นในตัวของผู้เรียน อาจารย์จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มี คุณธรรม จริยธรรม ความสัมพันธ์ที่ดีต่อศิษย์และบทบาทต่อสังคม และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 76) กล่าวว่า กิจกรรมการสอนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่ผู้สอน ซึ่งจะต้องมี พื้นฐานทางวิชาการอย่างดี มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ รวมถึงมีความรู้ในวิธีการและกลวิธีการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งมี ความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนสูงสุด และ วินัย วีระวัฒน์นันท์ (2543 : 92-93) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับ บัณฑิตศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นคนที่สมบูรณ์ พัฒนาทักษะในการวิจัย การวิชาการและวิชาชีพ จะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ โดยการเน้นการค้นคว้าและวิพากษ์ วิจัยกรณีเนื้อหาสาระ เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมให้ค้นหาความรู้ที่กว้างขวางโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ ทันสมัย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ เป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีการใช้เหตุผล และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เสนอ ความคิดเห็น การกำหนดจุดประสงค์ กิจกรรม วิธีเรียนและการประเมินผลร่วมกัน เนื้อหาของวิชามี ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งต่องานและในชีวิตประจำวัน ผลงานวิจัย นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชรัตน์ พลเจริญ (2546 : 73) ที่ศึกษาทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนสาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก โดยอาจารย์เป็นผู้มีความสามารถในการสอนเป็นอย่างดี อาจารย์ผู้สอนยินดีรับฟัง ความคิดเห็นของ นิสิต และมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพแก่นิสิต

1.3 ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานที่ภายในมหาวิทยาลัยและอาคารเรียนมีพื้นที่ใช้สอย จำกัด จำนวนห้องเรียนรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆไม่เพียงพอต่อ ความต้องการใช้งาน และไม่มีพื้นที่กว้างพอสำหรับนิสิตใช้ทำกิจกรรม ที่นั่งพักผ่อนรอบอาคารเรียน มีน้อย และสถานที่จอดรถภายในมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอ เนื่องจากทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ตั้งอยู่ในเขตใจกลางเมือง ทำให้ไม่สามารถที่จะขยายพื้นที่ออกไปได้ ซึ่งอาคารมีความสำคัญต่อ การใช้ชีวิตภายในมหาวิทยาลัยของนิสิต เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรม การใช้พักผ่อนหย่อนใจ ดังที่ ประทุม นพคุณ (2535 : 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของอาคารสถานที่ ว่า อาคารสถานที่เป็นส่วนสำคัญยิ่งของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นสถานที่เรียน ฝึกปฏิบัติงาน ทำงานจัดกิจกรรมต่างๆ และพักผ่อนหย่อนใจ อาคารสถานที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้าง ความศรัทธาในการที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกของสถานที่นั้นๆ อาคารสถานที่และบริเวณที่สวยงาม สะอาดร่มรื่นน่าอยู่ก็จะให้นิสิตมีความรู้สึกศรัทธา สบายใจ อารมณ์แจ่มใส และเป็นการปลูกฝังเรื่อง ความมีระเบียบวินัยไปในตัวด้วย ซึ่งสุนีย์ บุรณวิทย์ (2537 : 42) ได้กล่าวว่าอาคารสถานที่ที่ดีย่อม

ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดี และสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการเรียนได้ โดยจะต้องมีบริเวณอาคารเรียน ห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อย่างเพียงพอ และประเด็นที่ อูปรมัย (2546 : 42) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนที่มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ไว้ดังนี้ (1) แสงสว่าง ห้องเรียนที่มีแสงไม่เพียงพอ หรือมีแสงจ้าเกินไป (2) เสียง ห้องเรียนที่มีเสียงจากภายนอกเข้ามารบกวน นอกจากจะทำให้อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนต้องใช้สมาธิในการเรียนการสอนมากขึ้นแล้ว สำหรับอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนบางคนอาจรู้สึกหงุดหงิดจนไม่สามารถให้ความสนใจกับการเรียนการสอนเท่าที่ควร (3) การถ่ายเทอากาศ ห้องเรียนที่มีการถ่ายเทของอากาศไม่ดีจะทำให้อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนเสียสุขภาพ (4) ห้องเรียนควรมีความกว้างพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน (5) อุปกรณ์ประจำห้องเรียน เช่น โต๊ะเรียนและเก้าอี้ควรมีขนาดพอเหมาะและจัดให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ (2542 : 33) ได้ให้ความเห็นว่า นอกจากอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนและบริเวณรอบๆ แล้วสถานศึกษาควรมีการจัดบริการต่างๆ เพื่อเอื้ออำนวยต่อการศึกษานิสิต เช่น ห้องสมุดซึ่งมีความสำคัญในการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะเป็นศูนย์รวมของวิชาการทั้งปวงที่จะช่วยส่งเสริมการสอนของอาจารย์ให้ผลดียิ่งขึ้น นิสิตก็สามารถเข้ามาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้กว้างขวาง ห้องสมุดควรมีหนังสือหลากหลายชนิดเหมาะสมกับวัยความต้องการทางวิชาการและความสนใจของนิสิต สภาพห้องสะอาด สะดวกสบายที่นิสิตจะเข้ามาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัยถ้านิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมมีความสบายและเหมาะสมก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อังคณา สายยศ (2539 : 56) ที่ศึกษาเจตคติของนิสิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สถานที่ โรงอาหาร อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามกีฬา และสถานที่จอดรถไม่เพียงพอ ตลอดจนสถานที่เหล่านี้สกปรกขาดการดูแลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มหาวิทยาลัยควรจะต้องเพิ่มปริมาณให้มากขึ้น ตลอดจนการเอาใจใส่ของผู้ดูแลเกี่ยวข้องอย่างจริงจัง และ อำพัน อ่องเอี่ยม (2541 : 142) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่านักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แตกต่างกับ ผลการวิจัยของกฤษมันต์ วัฒนานรงค์ และคณะ (2540 : 13) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพห้องน้ำและบริเวณพักผ่อนหย่อนใจนอกเวลาเรียนอยู่ในระดับต่ำที่สุด

1.4 ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัยในด้านต่างๆ มีความพร้อมค่อนข้างดีเกือบทุกด้าน เนื่องจากนิสิตได้รับความสะดวกในการติดต่อเรื่องต่างๆ จากบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการให้บริการของบุคลากรที่มีความสุภาพและเต็มใจในการให้บริการ สามารถให้คำแนะนำและชี้แจงแก่นิสิตได้เป็นอย่างดีในด้านการสอบพิเศษต่างๆ ด้านการลงทะเบียน และการแจ้งผลการเรียนรวมทั้งในด้านการจัดอาคารสถานที่ นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยได้มีการชี้แจงรายละเอียดและ

รวมทั้งในด้านการจัดอาคารสถานที่ นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยได้มีการชี้แจงรายละเอียดและประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้แก่นิสิตอย่างทั่วถึงและมีความชัดเจนทำให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาได้รับข่าวสารสม่ำเสมอ จึงทำให้การบริการของบัณฑิตวิทยาลัยดำเนินไปด้วยดี นิสิตจึงได้รับการบริการอย่างเต็มที่ ได้รับความสะดวกและรวดเร็ว ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 101-102) กล่าวว่า ในการจัดบริการต่าง ๆ แก่นิสิตควรจัดให้มีความเหมาะสม มีความสะดวกสบาย และเพียงพอ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์การบริการต่าง ๆ ที่บัณฑิตวิทยาลัยจัดให้ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารของการจัดบริการอย่างครบถ้วน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา คำทิพย์ (2547 : 61-62) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจใน ด้านการบริการและด้านบุคลากรในระดับมาก และ เบญจวรรณ ศรีสุธรรม (2542 : 128 -136) ที่ศึกษาสภาพและความต้องการของนิสิตบัณฑิตศึกษาในการให้บริการของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่านิสิตบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากใน ด้านของการให้บริการเกี่ยวกับความสุภาพและความเต็มใจของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการต่าง ๆ และ ด้านความเป็นระบบในการให้บริการเอกสารด้านการจัดเตรียมเอกสารและแบบฟอร์มต่าง ๆ ความรวดเร็วในการลงทะเบียนเรียน

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ระดับ การเรียน สถานภาพทางการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทั้งชายและหญิงนั้นมีวุฒิ มีประสบการณ์ใกล้เคียงกันและได้เข้ามาศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันเดียวกัน ทำกิจกรรมการเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเหมือนกัน ได้รับบรรยากาศของมหาวิทยาลัยแบบเดียวกัน ใช้บริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเหมือนกัน อาทิเช่น บริการของห้องสมุด บริการของบัณฑิตวิทยาลัย จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งนิสิตทั้งชายและหญิงได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างเพศ และนอกจากนี้ทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียนนั้นจะอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะสูงที่มีการรับรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเรียนในระดับนี้ได้ และการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานี้ก็เป็นการเน้นให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความรับผิดชอบต่อการเรียน และเน้นให้นิสิตได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังนั้นตัวแปรด้านเพศ จึงไม่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังที่สุรางค์ ไคว่ตระกูล (2533 : 63) ได้กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสิ่งที่สังคมสร้างความคาดหวังไว้ ความแตกต่างจริง ๆ มีน้อยมาก อาจารย์ผู้สอนที่ต้องสอนนิสิตทั้งเพศชายและเพศหญิงควรคิดว่า นิสิตทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถเท่ากันและไม่ควรตั้งความคาดหวังว่า เพศใดเพศหนึ่งจะต้องมีความดีเด่นกว่ากัน และชิคเคอริง (Chickering. 1993 : 47) ที่กล่าวว่า ความสำคัญที่จะ

ก้าวไปสู่การพัฒนาความเป็นตัวเองของนิสิต คือการเรียนรู้ถึงหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเองและสภาพจิตใจที่มั่นคงและสามารถเข้าสังคมได้ดี ดังนั้นจึงส่งผลให้นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา หมั่นคง (2547 : 56) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชายและหญิงหลักสูตรปริญญาทางการศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมแตกต่างกัน โดยนิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิต สาขาวิชาศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความเหมาะสมมากกว่านิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนิสิตในสาขาวิชาศิลปศาสตร์-ศิลปกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษามีความเหมาะสมสอดคล้องกับความคาดหวังของนิสิตแล้วโดยนิสิตมีความคาดหวังว่าจะได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การวิจัย ตลอดจนทักษะในวิชาการและวิชาชีพเพื่อที่จะนำไปใช้ในการทำงานต่อไปได้ หลักสูตรมีเนื้อหาที่ตรงกับสาขาวิชา มีความมุ่งหมายชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาความรู้ และอาจเป็นเพราะนิสิตเห็นว่าบรรยากาศในการเรียนการสอน อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนิสิต มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและสามารถอธิบายให้นิสิตเข้าใจได้ชัดเจน มีการวางแผนและเตรียมการสอน สามารถเชื่อมโยงความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ในด้านของอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมของอาคารเรียน และห้องเรียน ก็มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชา รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ ก็มีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของนิสิตในสาขาวิชานี้ได้ ขณะที่นิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษายังไม่มีความเหมาะสมมากนักทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดหลักสูตรและการสอนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตที่ต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถตลอดจนเพิ่มทักษะในการวิจัย การฝึกปฏิบัติค้นคว้าทดลอง ซึ่งในการเรียนการสอนของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นการทดลองและค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงต้องมีการทดลองค้นคว้ามากกว่าการใช้วิธีการสอนแบบบรรยายแต่ในบางวิชาอาจารย์อาจจะยังใช้วิธีการสอนแบบนี้อยู่บ้าง นอกจากนี้ในการเรียนจะต้องใช้ห้องปฏิบัติการและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทดลองซึ่งมีปัญหากับวัสดุอุปกรณ์ในการทดลองและห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิต ดังที่จรัส สุวรรณเวลา (2539 : 91) ได้กล่าวว่าในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และบรรยากาศนอกห้องเรียนสอดคล้องกับจรัสวรรณ สกุลดู (2540 : 118) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยหลักของการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมใน

ระดับบัณฑิตศึกษาอาจพิจารณาจากปัจจัยหลักของการเรียนการสอน เช่น อาจารย์ผู้สอน หลักสูตร อุปกรณ์การสอน และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ที่ควรได้รับการเอาใจใส่ปรับปรุงอยู่เสมอ และกฤษณา ลิกขมาน (2546 : 72) ที่กล่าวถึงหลักในการจัดการเรียนการสอนว่าควรพิจารณาสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนว่ามีความเพียงพอทันสมัยอำนวยความสะดวกในการใช้ของผู้เรียนอย่างเต็มที่หรือไม่และยังมีผลต่อความพึงพอใจของนิสิตที่มีการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย รวมทั้งส่งผลถึงความภาคภูมิใจหรือรักที่จะอยู่หรือศึกษาในมหาวิทยาลัยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเทพ ไทยรักษ์ (2539 : 176) ที่ศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษามหาบัณฑิตที่ศึกษาต่างสาขาวิชามีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชา สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์และสาขาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยพบว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเหมาะสมกว่านิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ – มนุษย์ศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตสาขาวิชา วิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพเห็นว่าได้รับประโยชน์และได้ฝึกประสบการณ์จริงจากการเรียนการสอนที่ช่วยให้นิสิตนำไปปรับใช้ในการทำงานได้ เพราะจะเน้นการฝึกปฏิบัติจริงและฝึกงานจากสถานการณ์จริงทำให้เพิ่มพูนความรู้และสร้างความมั่นใจในองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตที่ต้องการพัฒนาทักษะและนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาในการทำงานของตน รวมทั้งบรรยากาศในการเรียนการสอนที่นิสิตเห็นว่ามีเหมาะสม อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนก็มีความทันสมัยและเพียงพอกับจำนวนของนิสิต เพราะอาคารที่ใช้เรียนเป็นอาคารที่สร้างใหม่มีความทันสมัยมากกว่า ขณะที่นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ - มนุษย์ศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์- วิศวกรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษายังไม่เหมาะสมมากนัก อาจเป็นเพราะนิสิตมีความเห็นว่าการจัดการศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตที่จะนำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริงไปใช้ในการทำงาน รวมทั้งทักษะต่าง ๆ เช่น การวิจัย การค้นคว้า ทดลอง ที่จะได้จากการเรียนการสอน ในบางรายวิชาอาจมีการบรรยายหรือเน้นทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติ หรืออาจประสบปัญหาในการใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน การทดลอง ดังที่ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543 : 54-57) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนจะดีหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการตั้งแต่ตัวผู้สอน โดยผู้สอนจะมีบทบาทในการบรรยายน้อยลงและผู้เรียนจะมีบทบาทมากขึ้นคือต้องเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น อุปกรณ์การเรียนการสอนต้องทันสมัย เพียงพอ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมีการศึกษาดูงานและการเรียนรู้นอกสถานที่ การเรียนในสถานการณ์จริง รวมทั้งงบประมาณที่สนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนและอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา สายยศ (2539 : 57-58) ที่ศึกษาเจตคติของนิสิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตต่างวิชาเอกมีเจตคติต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

ด้านหลักสูตรและการสอน นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ - มนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ - มนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านหลักสูตรและการสอนมีความเหมาะสมมากกว่านิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์อาจมีความพึงพอใจในเนื้อหาหลักสูตรและการสอนว่ามีความเหมาะสมแล้วและเห็นว่าหลักสูตรในสาขาที่เรียนตรงกับความต้องการที่สามารถจะนำไปใช้เพื่อประกอบอาชีพในชีวิตจริงได้ รวมทั้งการจัดเนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมและมีประโยชน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนในการผลิตบุคลากรทางสายวิชาการที่มีคุณภาพ ซึ่งพัฒนานิสิตให้เป็นนักวิชาการ มีประสบการณ์วิชาชีพระดับสูง และกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรส่งเสริมให้นิสิตคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ รวมทั้งมีทักษะในการวิจัย มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ อย่างเหมาะสมและมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน แต่หลักสูตรของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่ต้องพัฒนาองค์ความรู้ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาโดยที่สาขาวิชาเหล่านี้จะต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งในการจัดเนื้อหาหลักสูตรจะต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยตลอดเวลาและในส่วนของ การสอนก็ต้องมีการจัดเนื้อหาที่มุ่งส่งเสริมให้นิสิตมีทักษะในการฝึกปฏิบัติที่เพียงพอ รวมทั้งเน้นการทดลองเพื่อให้ นิสิตมีทักษะในการวิจัย ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยจึงมีความสำคัญเพื่อที่จะมุ่งส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพเฉพาะทางในระดับสูง ซึ่งในบางวิชาในสาขานี้ อาจจะมีการสอนที่เน้นเนื้อหาทฤษฎีและกระบวนการสอนก็เป็นรูปแบบที่ต้องใช้การบรรยาย ประกอบ แต่นิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์อาจมีความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและการสอนมากกว่านี้ ดังที่ เฉลียว บุรีภักดิ์ (2543 : 13) ได้กล่าวว่าเนื้อหาวิชาในหลักสูตรบัณฑิตศึกษานั้น ควรกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและวิทยาการต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและควรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ และสอดคล้องกับ ทาบ (Taba. 1962 : 135-136) ได้กำหนดแนวทางในการเลือกเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ดังนี้ จำเป็นต้องสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน เพราะการเรียนรู้ของผู้เรียนจะได้ผลดีนั้นต้องเกิดจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียน จะต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในสังคม และสามารถสนองตอบจุดมุ่งหมายได้อย่างกว้างขวาง เนื้อหาสาระที่เลือกกำหนดในรายวิชาควรเป็นเนื้อหาสาระที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนพฤติกรรมต่างๆ โดยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และทักษะอย่างเพียงพอ

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา หมั่นคง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในแผนกหลักสูตรต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาด้านหลักสูตรต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ และนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง โดยพบว่า นิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอนว่ามีระดับความเหมาะสมมากกว่านิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์ และนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรและการสอนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพทำให้นิสิตสามารถพัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดยการจัดการหลักสูตรและการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้นิสิตมีทักษะในการวิจัยอย่างลึกซึ้งจากการทดลองฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำงานได้อย่างเต็มที่ และหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายของวิชาเอกที่ศึกษา รวมทั้งเนื้อหาวิชามีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม นิสิตมีโอกาสได้ศึกษาในชั้นเรียนและออกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงทำให้เพิ่มพูนความรู้และสร้างความมั่นใจในความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอน ดังนั้นนิสิตสาขาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพจึงมีความเห็นว่าหลักสูตรและการสอนมีความเหมาะสมแล้ว ส่วนในสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์นั้น อาจเป็นเพราะ เนื้อหาวิชาที่ทำการสอนในหลักสูตรอาจจะไม่เป็นไปตามความคาดหวังของนิสิต ดังที่ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2546 : 20-21) ได้กล่าวว่าการสอนระดับบัณฑิตศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดี สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ในระยะยาว ผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งการสอนแบบบรรยายได้ผลดีสำหรับความรู้ที่เป็นความจำ แต่จะไม่ใช่ผลดีสำหรับความรู้ที่เป็นทักษะ สิ่งใดที่เป็นทักษะควรให้มีการปฏิบัติภายใต้การดูแลของผู้สอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรุวรรณ สกุลกู (2540 : 119) ที่ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีผลต่อสมรรถภาพทางการวิจัยและปัญหาการเรียนวิชาวิธีการวิจัยทาง พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตมีทัศนะว่าวิชาสถิติวิจัยทางการศึกษามีเนื้อหาวิชาที่ยาก มีความเป็นนามธรรมสูงยากแก่การเข้าใจ นิสิตขาดความรู้พื้นฐานทางสถิติ ทำให้ฟังบรรยายบางตอนไม่รู้เรื่อง ดังนั้นนิสิตต้องได้รับการฝึกปฏิบัติหรือทำแบบฝึกหัดทั้งในและนอกห้องเรียน การเรียนจึงจะประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงทำให้นิสิตในสาขาวิชาดังกล่าวมีความคิดเห็นด้านหลักสูตรและการสอนแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทริรา ผลงาม (2544: 152) ที่ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลยด้านเนื้อหาวิชาในหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ด้านอาจารย์ผู้สอน นิสิตที่ศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ โดยพบว่า นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอนว่ามีความเหมาะสมมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมีความเห็นว่าเป็นอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีการเตรียมการสอนและสามารถอธิบายถ่ายทอดความรู้ให้แก่นิสิตได้เข้าใจ ใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหา มีวิธีสอนที่หลากหลายเช่น การจัดสัมมนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การศึกษาดูงานนอกสถานที่ มีคุณลักษณะของความเป็นครู มีความเป็นกันเองและมีสัมพันธภาพที่ดีกับนิสิต ซึ่งสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่รวมหลักสูตรทางด้านสาขาวิชาการศึกษาเข้าไว้ด้วย ดังนั้นอาจารย์ในสาขาวิชานี้จะเป็นผู้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอนและมีทักษะในการสอนดีมากอยู่แล้ว จึงทำให้นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์มีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมมากกว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ที่เป็นสาขาที่เรียนเนื้อหาทางทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติทดลองต้องมีการเชื่อมโยงความรู้จากการปฏิบัติและทฤษฎีเข้าไว้ด้วยกัน และธรรมชาติของนิสิตที่เรียนในสาขาวิทยาศาสตร์จะเป็นผู้ที่คิดอย่างมีเหตุผลต้องการหาคำตอบที่เป็นเหตุเป็นผล มีหลักการ เพื่อมาสนับสนุนทฤษฎี หลักการและผลการทดลองค้นคว้าวิจัยใหม่ๆ ในบางครั้งจึงต้องสอบถามและขอคำอธิบายจากอาจารย์ผู้สอน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชานี้ไม่ได้จบในสาขาการสอนมาโดยตรง บางครั้งอาจจะไม่สามารถตอบคำถามและอธิบายถ่ายทอดความรู้ให้นิสิตเข้าใจได้ชัดเจน และเมื่อนิสิตไม่เข้าใจก็ไม่กล้าซักถามจากอาจารย์ผู้สอน เพราะอาจมีความเกรงใจ จึงทำให้นิสิตมีความคิดเห็นด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกัน ดังที่ อุดุลย์ วิริยเวชกุล (2541 : 53) ที่กล่าวว่า คุณภาพของอาจารย์ผู้สอนนับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ คุณภาพหมายรวมถึงคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมีวินัยธรรมและอารยธรรมทั้งการอุทิศตนต่อการรับผิดชอบที่กำหนดไว้ด้วย และไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2523 : 183-184) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษาว่าต้องมีลักษณะดังนี้ คือ ควรมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี มีประสบการณ์หรือมีผลการค้นคว้าวิจัยประกอบ มีความสามารถในการสอน เช่น ต้องบรรยายดี จัดกิจกรรมดี มีความกระตือรือร้น และตั้งใจที่จะสอน ผู้สอนที่ดีต้องรู้จักวิเคราะห์เนื้อหา วิพากษ์วิจารณ์ รู้จักประยุกต์ทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติได้ดี มีการวางแผนและดำเนินการสอนให้นิสิตได้มีส่วนร่วม และได้เรียนรู้ ด้วยตนเอง และสุพร ตั้งสมรพงษ์. (2542 : 3) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสอน และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการไปในทางที่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความสามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีความสำเร็จในการเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรุณา รามัญจิต (2547: 94) ที่ศึกษาความคิดเห็น

ของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการในมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกันมีความคิดเห็นด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชา สังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ และนิสิตสาขาวิชา สังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง โดยนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิทยาศาสตร์สุขภาพมีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมมากกว่านิสิตในสาขาวิชาสังคมศาสตร์- มนุษยศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตเห็นว่รูปแบบการสอนของอาจารย์มุ่งเน้นให้นิสิตได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกงาน ในสถานที่จริง มีการนำเอางานวิจัยใหม่มาประกอบการเรียนการสอน มีการเปรียบเทียบผลการใช้ ทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ ทดลองค้นคว้าวิจัย ซึ่ง ทำให้นิสิตเห็นว่าการสอนมีประโยชน์และได้รับประสบการณ์จริงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ ทำงานได้ ส่วนในสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์-ศิลปศาสตร์ นั้นอาจารย์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาวิชา เป็นอย่างดี มีความสามารถในการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นิสิตได้ดี แต่รูปแบบการสอนส่วนใหญ่ จะเน้นการบรรยายและอภิปราย ซึ่งยังให้ความสำคัญกับอาจารย์ผู้สอนมากกว่า ซึ่งนิสิตอาจมีความ คาดหวังว่าอาจารย์ควรมีวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การอภิปราย สัมมนา การประชุมกลุ่มเพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทดลองฝึกปฏิบัติจริง มีการจัดบรรยายภาคทางการเรียนที่เหมาะสม ดังที่วีจิตร สินสิริ (2534 : 17) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการสอนในระดับบัณฑิตว่า การสอนในระดับ บัณฑิตศึกษาไม่ว่าจะเป็นการสอนวิธีใด ควรเน้นทักษะในการเสนอสาระเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ เช่นการทำโครงการ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยภาคสนาม การสาธิต การทดลอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนผู้สอนต้องศึกษาลึกซึ้งในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับสมน อมรวิวัฒน์ (2523 : 44) ที่กล่าวว่าผู้สอนและผู้เรียนจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการร่วมกันปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้บราวน์ และคนอื่นๆ (Brown ; and others. 1972 : 145) ได้กล่าวว่าเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ให้ได้ผลดี และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ต้องมีการเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน การจัดประสบการณ์การเรียนเป็นการเลือกกิจกรรมการเรียนต่างๆ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้อย่าง แท้จริงของแต่ละหลักสูตร ดังนั้นอาจารย์จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของของปรีชา หมั่นคง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิต บัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ศึกษาใน หลักสูตรต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านคุณลักษณะ ของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์มี

ความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ - ศิลปกรรมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง โดยนิสิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์ - ศิลปกรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมมากกว่านิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาขาวิชาศิลปศาสตร์ - ศิลปกรรมศาสตร์นั้นทำการเปิดสอนในหลักสูตรทางด้านภาษาศาสตร์และวิชาเอกทางศิลปะรวมทั้งศิลปกรรมศาสตร์ การเรียนการสอนจะใช้อาคารเรียนของคณะมนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ ไม่เน้นการทดลองเหมือนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์ ดังนั้นการเรียนการสอนจึงใช้ห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกจากนี้ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ - ศิลปกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นว่าการใช้อาคารเรียนห้องเรียน สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของคณะศิลปกรรมศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์มีความเหมาะสมและเพียงพอ เพราะอาคารเรียนของคณะศิลปกรรมศาสตร์เป็นอาคารค่อนข้างใหม่ซึ่งมีลักษณะเป็นอาคารสูง มีหลายชั้นและมีการออกแบบให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและสามารถรองรับจำนวนนิสิตที่เพิ่มขึ้นได้ทุกปี รวมทั้งมีสภาพแวดล้อมที่ดีส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าคณะมนุษยศาสตร์จะเป็นอาคารเรียนที่เก่าแต่ก็มีการขยายต่อเติมอาคารเรียนเพิ่มเติมอีก 1 ชั้น จึงทำให้มีห้องเรียน ห้องพักผ่อนเพิ่มขึ้นและวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต ส่วนในสาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์มีการเปิดสอนในหลายวิชาเอกทั้งทางด้านการศึกษาและสังคมศาสตร์ และมีจำนวนนิสิตมากและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งในการเรียนการสอนจะใช้อาคารเรียนของคณะศึกษาศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นอาคารเรียนที่มีการสร้างมานาน มีพื้นที่จำกัดไม่สามารถขยายเพื่อรองรับจำนวนนิสิตที่เพิ่มมากขึ้นทุกปีได้ จึงมีข้อจำกัดในการใช้ห้องเรียน ห้องพักผ่อนและวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงทำให้นิสิตไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร และในส่วนของสาขาวิทยาศาสตร์-วิศวกรรมศาสตร์นั้นลักษณะในการเรียนการสอนของสาขานี้เน้นการปฏิบัติการและการทดลองวิจัยมุ่งการใช้ห้องปฏิบัติการในการทดลองค้นคว้าวิจัย และต้องใช้วัสดุอุปกรณ์การทดลองมากกว่าสาขาวิชาอื่นๆ อาจจะประสบปัญหาการชำรุดของวัสดุอุปกรณ์ในการทดลองหากไม่มีการดูแลรักษาที่ดี และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งห้องทดลองและห้องปฏิบัติการอาจมีจำนวนไม่เพียงพอกับนิสิต ทำให้นิสิตไม่ได้รับความสะดวกสบายในเวลาเรียนมากกว่า ดังที่จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 58) ได้กล่าวว่า อาคารสถานที่นับเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ที่จะช่วยส่งเสริมด้านวิชาการและเสริมสร้างทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน ขนาดมาตรฐานของอาคารเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ คือ จำนวนของนิสิต ลักษณะของวิชา และวิธีการสอนของอาจารย์ ในการจัดห้องเรียนจะต้องคำนึงถึง สี แสง เสียง การถ่ายเทอากาศและอุณหภูมิภายในห้องเรียน รวมทั้งความเหมาะสมด้านวัสดุอุปกรณ์ คุรุภัณฑ์ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต และสอดคล้องกับแนวคิดของอัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ

(2542 : 21-22) ที่กล่าวว่าอาคารสถานที่จะส่งผลต่อการรับรู้ และพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมเหมาะสมได้รับความสะดวกสบายก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา สัมมนากุล (2547 : 92) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่านิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีความคิดเห็นในด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบัณฑิตวิทยาลัยมีมาตรฐานในการให้บริการแก่นิสิตทุกสาขาวิชาเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการให้ความสำคัญกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งนิสิตที่มาใช้บริการจะได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่เหมือนกัน รวมทั้งขั้นตอนในการติดต่อและการใช้เอกสารก็เป็นรูปแบบเดียวกัน ดังนั้นจึงทำให้นิสิตมีความคิดเห็นด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน โดยมีเลทท์ (Millet 1954 : 397-400) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ดังนี้ ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ประการหนึ่ง ที่จะทำให้งานสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานที่เกี่ยวกับการให้บริการ ในการให้บริการเป้าหมายที่สำคัญคือการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการ โดยมีหลักในการให้บริการ ดังนี้คือ 1) การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) 2) การให้บริการที่ตรงเวลา (Time Service) 3) การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) 4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) 5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) ซึ่งความพึงพอใจเป็นเรื่องของความรู้สึกของผู้ใช้บริการที่เมื่อมาใช้บริการแล้วได้รับการบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมิใช่เป็นการจัดให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ นอกจากนี้การบริการจะต้องสม่ำเสมอและมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา สายยศ (2539 : 54) ที่ได้ศึกษาเรื่องเจตคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตที่ศึกษาต่างวิชาเอกซึ่งมีความคิดเห็น ด้านการบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.3 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอกมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์นิสิตมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอกต่างก็เข้ามาเพื่อศึกษาหาความรู้เนื่องจากมีความคาดหวังที่จะพัฒนาตนเอง ให้เป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไปว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีชื่อเสียง มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐานสากล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่ง

องค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรที่มีความหลากหลายตรงกับความต้องการของนิสิต มีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีประสบการณ์ในการสอนที่ยาวนานและเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นิสิตได้เป็นอย่างดี และในส่วนของการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยมีการให้บริการอย่างเป็นระบบเสมอภาคเท่าเทียมกันเนื่องจากบัณฑิตวิทยาลัยมีการให้บริการแก่นิสิตในมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นนิสิตทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านิสิตปริญญาเอกมีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมมากกว่านิสิตปริญญาโท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตปริญญาโทเพิ่งเข้ามาเรียนและมีความคาดหวังสูงต่ออาคารสถานที่และห้องเรียนว่าจะต้องมีความสะดวกสบายเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนมากกว่านิสิตปริญญาเอกที่เรียนมาแล้วระยะหนึ่งเข้าใจสภาพห้องเรียนว่ามีข้อจำกัดในด้านการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งอาจประสบปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน จึงทำให้นิสิตปริญญาโทมีความคิดเห็นว่าการจัดอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ยังไม่มีเหมาะสม ซึ่ง แอสติน (Astin, 1968 : 84) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่สภาพทางกายภาพ นับเป็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่สำคัญ เช่น อาคารเรียน สถานที่ตั้ง วัสดุอุปกรณ์ที่สนับสนุนการศึกษาและการจัดระเบียบภายในอาคารนั้น มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในอันที่จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของผู้เรียน และช่วยเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของนิสิตได้ และจะต้องจัดสรรสิ่งต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนิสิตเหล่านี้ให้มีความเหมาะสม ถูกหลักและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา หมั่นคง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

2.4 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาภาคปกติและภาคพิเศษมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาภาคพิเศษของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้นแม้จะไม่มีแตกต่างจากภาคปกติในเรื่องของเนื้อหาหรือหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน อาคารสถานที่ และการให้บริการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยนั้นจะมีมาตรฐานเดียวกันแต่จะมีความแตกต่างกันเฉพาะเรื่องของเวลาเรียนเท่านั้น โดยการเรียนรู้ในภาคปกติจะเรียนในวันและเวลาราชการแต่ภาคพิเศษจะเป็นการเรียนในช่วงนอกเวลาราชการและวันเสาร์-อาทิตย์เท่านั้น โดยนิสิตในภาคปกติจะมีเวลาเรียนเต็มที่เนื่องจากลาเรียนหรือไม่ได้ทำงาน แต่นิสิตภาคพิเศษมีความพร้อมในการเรียนน้อยกว่า เพราะมีภาระหน้าที่ในการทำงานประจำ ดังที่ กฤษมันต์ วัฒนางรงค์ (2538 : 46-58) ได้กล่าวว่า หลักสูตรภาคพิเศษหรือโครงการพิเศษมีเป้าหมายเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

โดยไม่ต้องลาศึกษาต่อ เนื่องจากเวลาเรียนส่วนมากจะเป็นนอกเวลาราชการ เป้าหมายคือพวกที่ทำงานประจำในชั่วโมงทำงานอยู่แล้วและใช้เวลานอกจากการทำงานมาเรียน ซึ่งการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษานี้บัณฑิตต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ เพราะมาตรฐานของการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการในทุกสาขาวิชา ดังนั้น การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา การจัดหลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน ย่อมส่งผลต่อความวิตกกังวลของนิสิตที่เข้ามาศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ ไทยภิรมย์ (2539 : 174) ที่ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาภาคปกติและภาคพิเศษมีทัศนะต่อกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของปรีชา หมั่นคง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีสถานภาพทางการศึกษาดังกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการทุกระดับ การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ความสำคัญทั้งภาคปกติและภาคพิเศษที่จะต้องมีคุณภาพทางวิชาการได้มาตรฐานเดียวกัน โดยนิสิตทั้งภาคปกติและภาคพิเศษต่างก็ศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้รับการจัดประสบการณ์ในรูปแบบเดียวกัน และมีสภาพแวดล้อมเหมือนกัน ทั้งในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน อาคารสถานที่ การใช้บริการต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ดังนั้นสถานภาพทางการศึกษาจึงไม่มีผลต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังที่ จีรวัฒน์ วีรังกร (2546 : 43) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษานั้นมีความหลากหลายมากขึ้น สำหรับการจัดการศึกษา ในภาคปกติและภาคพิเศษนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรจัดการเรียนการสอนโดยรักษามาตรฐาน การพัฒนานักศึกษาสู่บัณฑิตที่พึงประสงค์ภายใต้กรอบมาตรฐานเดียวกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา หมั่นคง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีสถานภาพทางการศึกษาดังกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.5 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย ว่ามีความเหมาะสมมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในด้านหลักสูตรและการสอน และด้านอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายหลักคือการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนและพัฒนากิจการทุกด้านของนิสิตทุกคน ซึ่งมหาวิทยาลัยจะให้ความสำคัญต่อนิสิตเท่าเทียมกัน ไม่ว่านิสิตจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับใดก็ตาม ดังนั้นนิสิตทุกคนก็ได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์และสัมผัสกับการจัดการเรียนการสอนทุกด้านเหมือนกัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 70) กล่าวว่าในการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 (2542 : 20) มาตราที่ 30 ได้ระบุว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา หมั่นคง (2547 : 59) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยว่ามีความเหมาะสมมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางนั้นมีความเห็นว่าการจัดอาคารสถานที่รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต สภาพของห้องเรียน ห้องทำงานและที่นั่งปรึกษามีความเหมาะสมดีแล้ว และได้รับความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่โดยนิสิตจะมีการใช้ห้องเรียน ห้องทำงานในการค้นคว้าอ่านหนังสือหรือนั่งปรึกษางานร่วมกัน อยู่เสมอ และมีการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้า จึงทำให้นิสิตได้รับบรรยากาศทางวิชาการและมีความผูกพันกับมหาวิทยาลัยมากกว่า ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอาจจะไม่ใช้อาคารสถานที่และห้องเรียนในการทำงานเท่าที่ควรจึงทำให้มีความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ซึ่งสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2543 : 6-7,10) ได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน กรอบในการพัฒนาดัชนีในส่วนปัจจัยเกื้อหนุน ดังนี้ สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ต้องมีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ เช่นแบบกลุ่มใหญ่ แบบกลุ่มเล็ก และแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีห้องสมุด ตำรา หนังสือวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียน

การสอนและวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ มีอาณาบริเวณและบรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนิสิต นักศึกษา และสอดคล้องกับ พันธศักดิ์ พลสารัมย์ (2543 : 332) ได้เสนอแนวคิดว่าสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งต้องเอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษา เช่น อาคารเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ หน่วยงานที่พัฒนาการเรียนการสอน การจัดการด้าน สภาพแวดล้อมที่ดีช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นและยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศรี สะพรั่ง (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ส่วนในด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย การที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความคิดเห็นแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้นอาจมีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับ บัณฑิตวิทยาลัย ขาดการศึกษาข้อมูลในการใช้เอกสารหรือแบบฟอร์มต่าง ๆ รวมทั้งไม่ได้ศึกษา ขั้นตอนในการติดต่อและประสานงานที่ถูกต้อง จึงทำให้มีการเตรียมตัวด้านเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ มาไม่พร้อม หรือเกิดความผิดพลาดในเรื่องของเอกสาร จึงทำให้นิสิตเสียเวลาในการต้องเข้ามาติดต่ออีกครั้ง นอกจากนี้ในบางครั้งอาจไม่ได้รับความสะดวกจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่บางคน ในบัณฑิตวิทยาลัย เนื่องจากเจ้าหน้าที่อาจไม่สามารถตอบข้อซักถามของนิสิตได้เมื่อนิสิตเกิดปัญหา จึงทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัยได้ จึงทำให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความคิดเห็นด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยแตกต่างกัน โดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา (2543 : 4) ได้ระบุว่าบัณฑิตวิทยาลัย เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ควบคุมมาตรฐานการศึกษาและประสานงานด้านการเรียน การสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วยงานหลัก 2 งาน คือบริหารทั่วไปและงานบริการวิชาการ นอกจากนี้ยังประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งบทบาทที่สำคัญของบัณฑิตวิทยาลัยคือให้การ บริการวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ในการให้บริการที่ดี และขั้นตอน การประสานงานต่าง ๆ มีผลต่อความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาทั้งสิ้น ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันท์ ตามถิ่นไทย (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของบัณฑิต วิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอน อาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย โดยรวมและในแต่ละด้าน ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการสอน จากผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การจัดการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงให้นิสิตได้มีการเรียนภาคปฏิบัติให้มากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาดูงานนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อจะนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนและการทำงานต่อไป
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน จากผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การจัดการศึกษาด้านอาจารย์ผู้สอน มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น อาจารย์ควรมีเอกสารและตำราเรียนแจกนิสิตในรายวิชาต่าง ๆ และใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย
3. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์จากผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เพื่อให้การจัดการศึกษาด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมมากขึ้น มหาวิทยาลัยควรมีการดูแลรักษาอาคารเรียน ห้องเรียน โต๊ะและเก้าอี้ คุรุภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียนต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้เสมอ เพิ่มจำนวนห้องเรียนให้เพียงพอ และดูแลรักษาความสะอาดของอาคารเรียน โรงอาหาร ห้องน้ำ ให้สะอาดทั่วถึงทุกจุด จัดสถานที่จอดรถให้เพียงพอ และควรเพิ่มเวลาเปิดอาคารเรียนและห้องน้ำให้เหมาะสมต่อเวลาเรียนของนิสิตภาคสมทบ รวมทั้งควรมีการปรับปรุงบริเวณรอบ ๆ อาคารเรียนให้เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ โดยจัดภูมิทัศน์และบรรยากาศโดยรอบให้ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ จัดให้มีที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจและมีสถานที่ในการจัดกิจกรรมทางการเรียนของนิสิต เช่น ห้องประชุม ห้องสำหรับการปฏิบัติงานของนิสิต นอกจากนี้ในเรื่องของการบริการวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และการบริการด้านการศึกษา เช่น การบริการของห้องสมุด จำนวนหนังสือและสารนิเทศ คอมพิวเตอร์ ควรมีการจัดบริการให้เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต และมีความทันสมัย
4. ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยจากผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่เพื่อให้การจัดการศึกษาด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น บัณฑิตวิทยาลัยควรปรับปรุงในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ให้มีความรวดเร็วในการให้บริการ นอกจากนี้ควรมีการแจ้งข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ให้นิสิตอย่างทั่วถึง และควรปรับปรุงด้านข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัยให้มีความทันสมัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ พนักงานของมหาวิทยาลัย เพื่อได้ข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการประเมินประสิทธิภาพของการบริหารการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ควรมีการศึกษองค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา สิกขมาน. (มกราคม- มิถุนายน, 2546). "การแนะแนวกับการปฏิรูปการเรียนรู้,"
วารสารเกษมบัณฑิต. 3(1) : 72-73.
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (ธันวาคม 2538). หลักสูตรบัณฑิตศึกษาการพัฒนาเชิงรุก, วารสารวิชาการ
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 5(6) : 46-58.
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์; และคนอื่นๆ. (2540). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของ
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กรุณา รามัญจิต. (2547). ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัญญา วีระวรรณ. (2536). ปัญหาและความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม. (2542). สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา.
ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิติมา ปริติลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.
- ชนิษฐา เกื้อมี. (2530). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา ในทัศนะ
ของนิสิตและอาจารย์. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา ดันนกุล. (2538). การศึกษาโปรแกรมการผลิตมหาบัณฑิตนอกเวลาราชการในจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ คม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2539). รื้อปรับระบบอุดมศึกษาสถาบัน กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2540). บนเส้นทางอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). การอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จรรยา คำทิพย์. (2546 สิงหาคม – 2547 มกราคม). ความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์, วารสารวิชาการ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์. 3(1) : 55-64.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุวรรณ สกุลจุ. (2540). องค์ประกอบที่มีผลต่อสมรรถภาพทางการวิจัยและปัญหาการเรียนวิชาวิธีการวิจัยทาง พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตติมา เจือไทย. (2547, มกราคม). สัมภาษณ์โดยอภิญญา เมื่อกทอง, ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จิรวัฒน์ วีรังกร. (2546). กระบวนทัศน์ใหม่บนเส้นทางการพัฒนาบัณฑิตอุดมศึกษาไทย. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องกระบวนทัศน์ใหม่สู่เส้นทางการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยยุคไอที. หน้า 43. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร:หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจลิยว บุรีภักดี. (ก.ย.2543). ทฤษฎีระบบและการพัฒนาที่ยั่งยืน. บัณฑิตศึกษา. 3(3) : 24-32.
- ไฉไลรัตน์ รูปชัยภูมิ. (2547, มกราคม). สัมภาษณ์โดยอภิญญา เมื่อกทอง, ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ชนิดา จันทร. (2541). การประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ พ.ศ. 2530. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (บริหารการอาชีวศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพันธ์ ภูษธร ณ อยู่ชยา. (2530). เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- ชูศรี สะพรั่ง. (2549). การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนของ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- ณรงค์ฤทธิ์ ไตริต. (2542). หลักการให้บริการในองค์กร. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2543). แผนแนวการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

- ทิพย์วรรณ หันหาบุญ. (2544). สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธวัชรัตน์ พลเจริญ. (2546). ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : ธนวิการพิมพ์.
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2537). รายงานประจำปี 2537. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2544). รายงานประจำปี 2544. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. มหาวิทยาลัยบูรพา. (2543). รายงานประจำปี 2543. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- _____. มหาวิทยาลัยมหิดล. (2540). คู่มือการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2543). ข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ :
ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล. (2535). รายงานการวิจัยเรื่องเกณฑ์พิจารณาความเป็นเลิศของ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- เบญจวรรณ ศรีสุธรรม. (2542). สภาพและความต้องการของนิสิตบัณฑิตศึกษาในการให้บริการ
ของมหาวิทยาลัย มหาสารคาม. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ประดิษฐ์ อุปนัน. (2545, มิถุนายน). "การแนะแนวกับการปฏิรูปการเรียนรู้." วารสารวิชาการ.
5(6) : 37-44.
- ประทุม นพคุณ. (2535). การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพาณิชยการบางนา. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยพาณิชยการบางนา.
- ปวีณา สมมณกุล. (2547). การจัดแหล่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.

- ปรีชา หมั่นคง. (2547). การศึกษาความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยาภรณ์ ลักษณะพิเศษฐ์. (2547). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรเทพ ไทยรักษ์. (2539). ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา)
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2543, กันยายน - ตุลาคม). TQM กับการพัฒนาคุณภาพโดยรวมของสถาบันอุดมศึกษา, *ครุศาสตร์*. 29 (1) : 19-33.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2543). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). เทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ส่วนวิจัยและพัฒนา
สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ภัทรธิดา ผลงาม. (2544). รายงานการวิจัยความพึงพอใจและความต้องการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย. เลย : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย.
- ปิญญู สาทร. (2526). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ศ.ส. การพิมพ์.
- ภูวดล ศิริวัฒนากุล. (2542). การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต ครุศาสตร์ไฟฟ้าสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (วิศวกรรมไฟฟ้า)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2548). บัณฑิตวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2548, จาก
<http://www.grad.cmu.ac.th/>.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2547). หลักสูตรบัณฑิตศึกษา, สืบค้นเมื่อ 6 เมษายน 2547 :
จาก [http:// www.swu.ac.th/grad/curri.html](http://www.swu.ac.th/grad/curri.html).
- _____. (2542). รายงานประจำปี 2542 บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2541). มศว. นิตยสาร ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2541. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

- เมธี ปิณฑานนท์. (2528). *การวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา*.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลักษณ์ คมขำ. (2547, มกราคม). สัมภาษณ์โดยอภิญญา เมือกทอง, ที่สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *อุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- . (2533). *บทบาทอุดมศึกษาเอกชน รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยที่ 4.1*
โครงการวางแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (2531-2545). กรุงเทพฯ : สำนักบริการ
วิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วลัยลักษณ์ อัครีวงศ์. (2539). "ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง," *วิทยาศาสตร์ลาดกระบัง*. 6(1) : 55-69.
- วิจิตร วรตบางกูร. (2524). *การวางแผนผังและการพัฒนาสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : ขนิษฐาการพิมพ์.
- วิจิตร สีนสิริ. (2534). *การอุดมศึกษาเชิงรุก*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิจิตร ศรีอำน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- . (2525). "ปรัชญาและเป้าหมายของการบัณฑิตศึกษา", ใน *รายงานสัมมนา*
คณาจารย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 2-17. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2541). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*.
กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2543). *หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับ*
บัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- วิไล ดังทัดสวัสดิ์. (2536). *สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของนักศึกษาและ*
อาจารย์ปริญญาโท กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา*
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดทำ
แนวทางการปฏิรูปการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). การปฏิรูปการเรียนการสอนและหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา : รายงานการสัมมนาทางวิชาการ วันที่ 14 กรกฎาคม 2544 ณ ห้องสยามบอลรูม โรงแรมสยามอินเตอร์-คอนติเนนตัล จังหวัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- สุชาติ เมืองแก้ว. (2538). ยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษาไทยการรื้อปรับระบบบริหารและจัดการ : เอกสารการสัมมนา 31 สิงหาคม – 1 กันยายน 2538 ณ โรงแรมโกลเด้นวัลเลย์ รีสอร์ท จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุนันท์ ตามถิ่นไทย. (2547). ความพึงพอใจของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนีย์ บุรณวิทย์. (2537). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคกลาง กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ คอ.ม.(การบริหารอาชีว.). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2523). เสริมสมรรถภาพบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2530). บุคลิกภาพนักวิชาการ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมิตรา ชิตามร. (2547). ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (มิถุนายน - พฤศจิกายน 2546). ประสบการณ์การสอนบัณฑิตวิทยาลัย, ราชภัฏเพชรบุรี. 12(1) : 19-21.
- สุพร ตั้งสมวรวงษ์. (2542). "การพัฒนาบัณฑิตในยุคโลกาภิวัตน์," เอกสารประกอบการบรรยาย สัมมนาวิชาการ การอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 หน้า 77-78. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อดุล นาคะโร. (2547, มกราคม). สัมภาษณ์โดยอภิญญา เผือกทอง, ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2538). การอุดมศึกษาปริทัศน์. กรุงเทพฯ : งานวิจัยสถาบันและสารสนเทศกองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. (2540). บันทึกบัณฑิตศึกษา 2. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. (2541). บันทึกบัณฑิตศึกษา 3. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อังคณา สายยศ. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาเจตคติที่มีต่อมหาวิทยาลัยของนิสิต. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อัจฉรา วัฒนารงค์. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องการควบคุมคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา สุขารมณ์ และพรณี บุญประกอบ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องสภาวะแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำพัน อ่องเอี่ยม. (2541). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Astin, Alexander W. (1968). *The College Environment*. New York : American Council On Education.
- Browns, James W. and others. (1972). *Administering Education Media: Instruction Media :and Library Service*. New York : McGraw-Hill.
- Chickering, Arthur W. (1993). *Education and Identity*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Cronbach, Lee J. (1984). *Essentials of Psychological Testing*. 4th ed. New York : Harper and Row.
- Dressel, P.E. (1976). *Handbook of Academic Evaluation*. San Francisco :Jossey-Bass.
- Ferguson, G.A. (1981). *Statistical Analysis in Psycology and Education*. 5th ed. New York : McGraw-Hill.
- Likert, R.A. (1961). *New Pattern of Management*. New York : McGraw-Hill book Company.
- Millett, John D. (1954). *Management in the Public Service : the Guest for Effective Performance*. New York : McGraw-Hill.
- Morse, Nancy C. (1958). *Satisfaction in the White-collar Job*. Michigan : University of Michigan Press.
- Seager, Paul W. (1961). *Proposed the School Building Code for Thailand*. Indiana : Indiana University.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Brace & world.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

จดหมายเชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/10966

วันที่ ๗ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เสือทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังคณา วัฒนานรงค์ และ อาจารย์สุวพร คังสมวรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ อาจารย์อรรถพร โพธิ์สุข และ อาจารย์จางวรรณ สกฤต เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้ นางสาวกัญญา เสือทอง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731, 5618

ที่ ศร 0519.12/109๕4

วันที่ ๑ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังฉรา วัฒนาณรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์รัชานันท์ บุญธิมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความคิดเห็นของ นิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731, 5618

ที่ ศร 0519.12/10968

วันที่ ๑ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังฉรา วัฒนางรงค์ และ อาจารย์สุพร คังสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา
คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ ดร.ราชันย์ บุญธิมา
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ ดร.จารุวรรณ สกุลกู
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ชื่อ ดร. อรรณพ โพธิ์สุข
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/ 11948

วันที่ 3 ธันวาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวอภิญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนางรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและปริญญาเอก) สาขาวิชาการอุดมศึกษา จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2547 - มกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอภิญญา เผือกทอง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศบ 0519.12/5540

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/ร.ร.บ.ร.

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะสังคมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังฉรา วัฒนางรงค์ และ อาจารย์สุพร คังสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คอยแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอกวามอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศบ 0519.12/5554 1

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังฉรา วัฒนางรงค์ และ อาจารย์สุวพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๕๕๖๘

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะพลศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อจจรา วัฒนาณรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอกวามอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เหิณศิริ จีระเชชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/5573

วันที่ ๑๗ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถา วัฒนารงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๖๖๕๔

วันที่ ๖๕ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อังฉรา วัฒนางรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/55 ๖5

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขออนุมัติเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกัญญา เผือกทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถา วัฒนาณรงค์ และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัญญา เผือกทอง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย
2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย

ขอความกรุณาท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อ และตอบตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือ
อภิญา เผือกทอง
นิสิตปริญญาโท
สาขาวิชาการอุดมศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. สาขาวิชา

☐ สาขาวิชามนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์

☐ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ - ศิลปกรรมศาสตร์

☐ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ - วิศวกรรมศาสตร์

☐ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ - สังคมศาสตร์

☐ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ - วิทยาศาสตร์สุขภาพ

3. ระดับการเรียนรู้

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

4. สถานภาพทางการศึกษา

☐ ภาคปกติ

☐ ภาคพิเศษ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรและการสอน
ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และ
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย

คำชี้แจง

โปรดขีดเครื่องหมาย✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ค่าระดับคะแนนความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
คะแนน 3 หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตรและการสอน					
1. หลักสูตรในสาขาที่เรียนตรงกับความคาดหวังของนิสิตในการพัฒนาความรู้					
2. หลักสูตรมีขอบเขตและความมุ่งหมายที่ชัดเจน					
3. หลักสูตรมีความทันสมัยและคล้องกับความต้องการของสังคม					
4. หลักสูตรส่งเสริมนิสิตให้เป็นนักวิจัย					
5. หลักสูตรส่งเสริมนิสิตให้เป็นนักวิชาการ					
6. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้เดิมของนิสิต					
7. ระดับความยาก/ง่ายของเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา					
8. วิชาเลือกในสาขาวิชาเปิดสอนตามความสนใจและความต้องการของนิสิต					
9. การจัดเนื้อหาทุกรายวิชาเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายของวิชาเอกที่ศึกษา					
10. เนื้อหาที่อาจารย์สอนตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้					
11. เนื้อหาที่สอนพัฒนาความสามารถของนิสิต					
12. กระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรส่งเสริมให้นิสิตคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้					
13. เนื้อหาในหลักสูตรมีภาคปฏิบัติเพียงพอทำให้นิสิตมีทักษะต่างๆ เช่น การศึกษาค้นคว้า การทำงานเป็นทีม เป็นต้น					
14. ระยะเวลาที่สอนของแต่ละคาบเรียนมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่เรียน					
15. อาจารย์ได้จัดให้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน					
16. มีการแจ้งเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้นิสิตทราบล่วงหน้า					
17. อาจารย์ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนที่ชัดเจน					
18. การประเมินผลการเรียนของอาจารย์สอดคล้อง / ตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านหลักสูตรและการสอน.....
.....
.....

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านอาจารย์ผู้สอน					
19. อาจารย์บอกจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชาชัดเจน					
20. อาจารย์มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระที่สำคัญขณะสอน					
21. อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชา					
22. อาจารย์มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					
23. ลักษณะการสอนของอาจารย์แสดงให้เห็นว่ามีการเตรียมการสอนมาอย่างดี					
24. อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในแต่ละรายวิชาที่เรียน					
25. อาจารย์เข้าสอนและเลิกสอนตรงเวลา					
26. งานที่อาจารย์มอบหมายให้ศึกษาค้นคว้านอกชั้นเรียนมีจำนวนเหมาะสม					
27. อาจารย์นำสื่อการสอนและเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการสอน					
28. อาจารย์ที่สอนในแต่ละรายวิชามีการแนะนำเอกสารตำราและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้แก่นิสิต					
29. อาจารย์มีสัมพันธภาพที่ดีและมีความเป็นกันเองกับนิสิต					
30.บรรยากาศในห้องเรียนส่งเสริมให้นิสิตสนใจการเรียนการสอน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านอาจารย์ผู้สอน.....

.....

.....

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์					
31. ห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน					
32. สภาพของห้องเรียนมีความเหมาะสมต่อการเรียนการสอน					
33. ห้องเรียนมีความสะอาดและมีบรรยากาศที่ดี					
34. สภาพแวดล้อมของห้องเรียน เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ อากาศถ่ายเท เหมาะสมกับการเรียน					
35. สภาพของโต๊ะ เก้าอี้ในห้องเรียนเหมาะสมกับการเรียน					
36. ห้องเรียนมีสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับใช้ประกอบการเรียน การสอน เช่น ปลั๊กไฟ จอรับภาพข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียง อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้					
37. ห้องปฏิบัติการสำหรับการเรียนในรายวิชาที่มีภาคปฏิบัติมี จำนวนเพียงพอ					
38. ห้องน้ำตามอาคารต่าง ๆ มีปริมาณเพียงพอและสะอาด					
39. บริเวณโรงอาหารสะอาดและถูกสุขลักษณะ					
40. โรงอาหารมีที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนิสิต					
41. ภายในมหาวิทยาลัยมีสถานที่จอดรถเพียงพอ					
42. มหาวิทยาลัยจัดสถานที่นอกห้องเรียนเพื่อให้นิสิตใช้เป็น สถานที่ทำงานและพักผ่อนอย่างเพียงพอ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์.....

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย					
43.การให้บริการด้านต่าง ๆ ของบัณฑิตวิทยาลัยมีความสะดวกรวดเร็ว					
44.เจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยให้บริการด้วยความสุภาพและเต็มใจ					
45.กรณีมีปัญหาในการลงทะเบียนหรือการขอใบรับรองต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยสามารถให้คำแนะนำได้ถูกต้อง					
46.เจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยมีการปฏิบัติต่อผู้มารับบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน					
47.การติดต่อขอเอกสารหรือหนังสือต่าง ๆ จากบัณฑิตวิทยาลัยได้รับความสะดวกรวดเร็ว					
48.บัณฑิตวิทยาลัยมีการแจกคู่มือในการทำปริญญาบัตร / สารนิพนธ์ให้แก่ผู้สมัครอย่างทั่วถึง					
49.การลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียนมีความสะดวกรวดเร็ว					
50.บัณฑิตวิทยาลัยมีระบบการจัดเก็บเอกสารที่ทำให้ผู้สมัครสามารถค้นหาได้อย่างสะดวก					
51.บัณฑิตวิทยาลัยได้กำหนดแนวปฏิบัติในการสมัครสอบพิเศษต่าง ๆ ไว้ชัดเจน					
52.บัณฑิตวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารอยู่เสมอ เช่น การสอบต่าง ๆ การลงทะเบียน เป็นต้น					
53.บัณฑิตวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางวิชาการอยู่เสมอ					
54. บัณฑิตวิทยาลัยมีการจัดสถานที่อย่างเหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการติดต่อ					
55. ระยะเวลาในการเปิดให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัยมีความเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการบริการของบัณฑิตวิทยาลัย.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ

ข้อ ที่	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
	ด้านหลักสูตร และการสอน			ด้านอาจารย์ผู้สอน	
1	5.000	นำไปใช้	1	5.696	นำไปใช้
2	8.309	นำไปใช้	2	3.720	นำไปใช้
3	5.602	นำไปใช้	3	4.288	นำไปใช้
4	4.772	นำไปใช้	4	5.412	นำไปใช้
5	4.178	นำไปใช้	5	5.312	นำไปใช้
6	3.070	นำไปใช้	6	5.468	นำไปใช้
7	5.381	นำไปใช้	7	3.354	นำไปใช้
8	5.527	นำไปใช้	8	3.356	นำไปใช้
9	6.235	นำไปใช้	9	3.126	นำไปใช้
10	5.196	นำไปใช้	10	2.932	นำไปใช้
11	3.992	นำไปใช้	11	1.876	นำไปใช้
12	3.138	นำไปใช้	12	2.900	นำไปใช้
13	2.662	นำไปใช้			
14	3.313	นำไปใช้			
15	2.211	นำไปใช้			
16	2.817	นำไปใช้			
17	2.569	นำไปใช้			
18	4.043	นำไปใช้			

ข้อ ที่	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
	ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์			ด้านการบริการ ของบัณฑิตวิทยาลัย	
1	1.968	นำไปใช้	1	2.557	นำไปใช้
2	4.120	นำไปใช้	2	4.204	นำไปใช้
3	3.417	นำไปใช้	3	4.275	นำไปใช้
4	2.900	นำไปใช้	4	3.472	นำไปใช้
5	1.763	นำไปใช้	5	3.046	นำไปใช้
6	3.051	นำไปใช้	6	4.235	นำไปใช้
7	2.782	นำไปใช้	7	3.646	นำไปใช้
8	2.518	นำไปใช้	8	4.427	นำไปใช้
9	1.844	นำไปใช้	9	4.106	นำไปใช้
10	2.104	นำไปใช้	10	3.536	นำไปใช้
11	2.182	นำไปใช้	11	4.682	นำไปใช้
12	1.862	นำไปใช้	12	3.726	นำไปใช้
			13	5.650	นำไปใช้

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .962

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล
วัน เดือน ปีเกิด
สถานที่เกิด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน

นางสาวอภิญญา เพือกทอง
วันที่ 21 มิถุนายน 2522
จังหวัดกรุงเทพมหานคร
233 ถนนสามเสน เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร 10200

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2539

จบมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนก วิทยาศาสตร์-คณิต)
จากโรงเรียนวัดสังเวช

ปีการศึกษา 2545

การศึกษาระดับบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2549

การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ